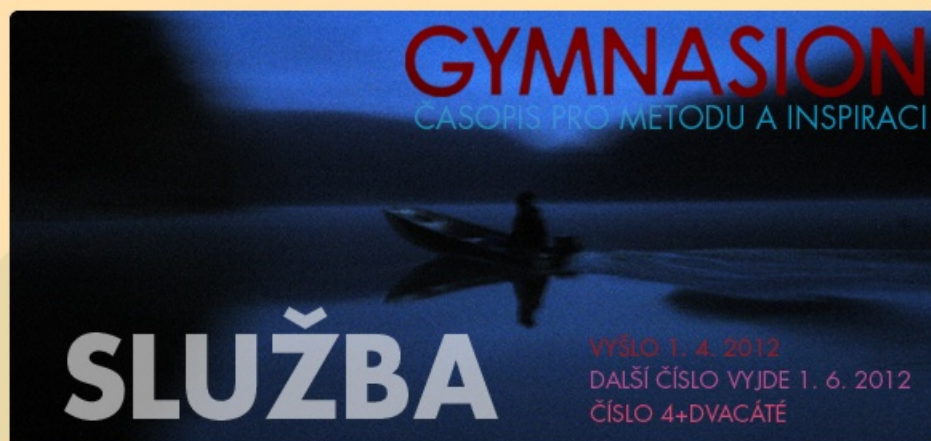

OBSAH

Str.

Téma čísla

Skauting a služba <i>Miloš Zapletal</i>	2
O službě <i>Petr Hora-Hořejš</i>	6

Inspirace

Globální rozvojové vzdělávání, multikulturní výchova a zážitková pedagogika <i>Lenka Dudková</i>	11
--	----

Příklady táhnou

Pre iných... <i>Marie Stracenská</i>	14
Aby manažeři stavěli školu v Africe... <i>Karel Štefl</i>	17

Metodika

Péče o čas <i>Šimon Grimmich</i>	18
Služba druhým jako efektivní nástroj rozvoje osobnosti <i>Přemysl Mikoláš</i>	21

Recenze

Na hruškách nebe <i>Ivo Jirásek</i>	22
Vávrová Soňa - Doprovázení v pomáhajících profesích <i>Miroslava Jirásková</i>	24
Globální rozvojové vzdělávání trochu jinak – outdoorové a zážitkové hry <i>Lenka Dudková</i>	26

Můj pohled

ZážitkomPREvýchovu <i>Janka Šimončíčová</i>	28
Přístup pedagoga jako základní kámen služby dítěti <i>Alois Vodák a David Horák</i>	30

Skauting a služba

in [Téma čísla](#)

Skauting je největší mezinárodní hnutí mládeže. Ve svém programu má na předním místě službu. Zavazuje každého svého člena k obětavé, nezištné službě druhým lidem, vlastnímu národu i celému lidstvu.

Základy skautingu položil před sto patnácti lety anglický generál Robert Baden-Powell. Inspirovaly ho jeho osobní zkušenosti z búrské války, v níž proti sobě stáli Angličané a holandsí kolonizátoři jižní Afriky. Když Búrové obléhali město Mafeking, jehož anglické posádce B.-P. velel, poskytli početné slabým obráncům významnou pomoc chlapci, hlavně jako spojky a doručovatelé pošty. Baden-Powell viděl, s jakým nadšením děti dospělým pomáhaly a vykonávaly dobrovolnou službu, a přitom ho napadlo, že by se mohl pokusit o vypracování programu, který by mladé lidi zábavnou formou i v době míru připravoval je ke službě svému národu.

S touto myšlenkou začal psát knihu *Scouting for Boys*, Skauting pro chlapce. Nabízel v ní klukům dobrodružství, jaká mohou prožívat při hrách v terénu, na výpravách do přírody a při táboření. Součástí programu bylo zprvu získávání těch znalostí a dovedností, které se uplatní při výcviku vojáků a při válečných konfliktech, jako generál měl B.-P. zpočátku na mysli především službu při obraně vlasti. Věděl však, že obětavost a ochotu dělat něco nezištně pro druhé je třeba soustavně pěstovat a rozvíjet v každodenním civilním životě. A že nejlépe prospěje své zemi obětavý muž s pevným charakterem.

Kniha měla nečekaný úspěch. Po celé Anglii vznikaly a podle ní začaly pracovat skautské oddíly. A nejen oddíly chlapecké, Baden-Powellova myšlenka se ujala i u děvčat. Ta myšlenka byla tak silná a přitažlivá, že se během několika málo let rozšířila do celého světa. Do Čech ji přinesl středoškolský profesor Antonín B. Svojsík a právě před sto lety vydal více než sedmisetstránkovou knihu *Základy junáctví*.

Jak se skauting lavinovitě šířil světem, vojenský, branný účel ustupoval stále víc do pozadí a hlavním posláním se stávala mírová výchova mladé generace. Anglický generál se proměnil v náčelníka světového skautského bratrstva a hlasatele míru mezi národy.

K čemu svůj výchovný systém zaměřil především, ukazují čtyři základní ideové směrnice, kterými se má řídit každý skaut po celý život: Skautský zákon, denní příkaz, slib a heslo.

O tom, že klíčovou roli tu hraje služba čili nezištná práce pro druhé, nás přesvědčí

1. třetí bod skautského zákona (v českém znění: „Skaut je prospěšný a pomáhá jiným“)
2. denní příkaz, který ukládá všem skautům a skautkám bez ohledu na věk, aby každý den vykonali nejméně jeden dobrý skutek, za který však nesmí přijmout žádnou odměnu
3. heslo starších skautů-roverů „Služba“
4. slavnostní slib, po jehož složení se chlapec nebo děvče stávají řádnými členy skautského hnutí. Zavazují se v něm „duší i tělem být připraveni pomáhat vlasti i bližním“.

V české základní příručce pro skautské vůdce, která vyšla před dvaceti lety, je třetí bod skautského zákona komentován těmito slovy:

„Povinnost vykonat denně aspoň jeden dobrý skutek patří k prvním věcem, s nimiž se má nováček po vstupu do oddílu seznámit. Každý člověk má přirozené sklony k sobectví, myslí především na sebe a na svůj prospěch. Ke skautským ideálům však

O autorovi

Miloš Zapletal

1930, spisovatel (*Sedmička*, *Ostrov přátelství*, *Stezka odvahy*, *Soví jeskyně* ad.), autor a editor nejenom skautských příruček (edice *Skautské prameny*), editor vybraných textů z kronik pražské Dvojky (v rámci

Sebraných spisů Jaroslava Foglara), sběratel a popularizátor her (řada knižních titulů včetně čtyř objemných svazků *Velké encyklopedie her*), překladatel (knihy E. T. Setona).

Autorovy nejpopulárnější příspěvky

Charta lidských povinností

Članek - 29. Červen, 2010

O smyslu života

Članek - 11. Únor, 2011

Skauting a služba

Članek - 2. Únor, 2012

patří altruismus, ochota pomáhat druhým lidem, něco pro ně dělat bez nároku na odměnu. Mnoho dobrých skutků může vykonat každý všude a za všech okolností. Čas od času se na oddílové schůzce zeptejte: Co jste dnes udělali pro druhé? Čím jste byli komu prospěšní? A žádejte od každého jasnou odpověď. Nenechte se odradit tím, že zavládne trapné mlčení. Jen stálým opakováním se vryjí některé myšlenky chlapcům a děvčatům do paměti a začnou působit. Pochvalte ty, kteří na třetí bod skautského zákona nezapomněli, pobídněte ostatní.

Třetí bod zákona se nevztahuje jen na dobré skutky. Přikazuje nám, abychom pomáhali všude, kde je to zapotřebí, především doma. I po návratu ze školy se snažím přiložit ruku k dílu. vyluxovat, utřít prach, dojít na nákup. To nejsou dobré skutky, ale naše povinnost. Malá splátka na dluh, který máme vůči rodičům. K rodině nepatří jen maminka a tatínek, bratři a sestry. Jsou tu dědeček s babičkou, někdy i osamělý strýček nebo teta. I těm bychom měli pomáhat, třeba drobnými službami, doneseme jim noviny, uhlí ze sklepa, doběhneme na poštu nebo se jen přijdeme zeptat, zda něco nepotřebují. I projev dobré vůle je čin. A někdy potěší víc než hmotný dar. Zvlášť osamělého starého člověka. Ve vhodné chvíli zaběhneme k babičce, která špatně vidí, přečteme jí něco z časopisu nebo knihy, vyprávíme příhody ze školy nebo z oddílu, něčím je rozesmějeme – není větší uspokojení, než když se nám podaří zaplašit u blízkého člověka smutek, rozptýlit starosti.

Někdy chlapci a děvčata nevědí, jaký dobrý skutek mají udělat. Vypracujte proto rozsáhlý seznam dobrých skutků, které lze vykonávat v každodenním životě. A opakovaně uvádějte příklady, třeba při odpočinku na výletě.

V příručce následují další kapitoly, kde jsou popsány konkrétní drobné dobré skutky a zajímavé akce spojené s prospěšnou činností pro druhé: O tajných dobrých skutcích („Neviditelná ruka“). Společné velké oddílové dobré skutky. Hra na potulné rytíře. Neobvyklé zkoušky obětavosti. Služba tělesně postiženým.

A na konci tohoto oddílu je několik hesel ke třetímu bodu skautského zákona, které má vůdce uvést jako vůdčí myšlenku dne:

„Sloužím!“ (Heslo krále Jana Lucemburského)

„Nikdy mne neomrzí sloužit, nikdy mne neunaví být prospěšný.“ (Leonardo da Vinci)

„Sílu a skutečný pokrok přináší civilizaci spolupráce, láska, vzájemná důvěra a pomoc.“ (Rabíndranáth Thákur, indický básník, laureát Nobelovy ceny za literaturu)

„Nikdo není zbytečný na tomto světě, kdo ulehčuje břemeno někomu jinému.“ (Ch. Dickens)

„Dal bych dvacet tisíc takových těl, jako je mé, za pomoc jedinému člověku. Pomáhat, byť jen jedinému tvoru, je skvělá věc.“ (Rámakršna, indický světec)

„Mou vlastí je svět, mými bratry jsou všichni lidé, mým náboženstvím je činit dobro.“ (Thomas Paine)

„Přej a bude ti přáno. Dej a bude ti dáno.“ (České přísloví)

„Dobrému skutku nebraň, sám si k němu přivstaň.“ (Ruské přísloví)

Velkou nezištnou službu mládeži i společnosti prokazují ti muži a ženy, kteří vedou skautské oddíly. Dávají dorůstajícím dětem všestranný, smysluplný program pro volný čas a přitom je nenásilnou formou vychovávají – a tuto časově náročnou, odpovědnou práci dělají bez nároku na jakoukoli hmotnou odměnu. Když v létě tráví se svým oddílem dva až čtyři týdny na táboře, nejenže za to nejsou placeni, ale sami si hradí táborový poplatek jako řadoví skauti. A navíc věnují dětem svou dovolenou nebo její podstatnou část.

Službě druhým se učí i dospívající chlapci a děvčata, kteří převezmou v oddíle roli rádců a rádkyň šesti až desetičlenných skautských družin a připravují program jejich samostatných schůzek a výletů. Službu svým druhům prokazují i řadoví skauti tím, že

skoro každý má ve své družině něco na starosti, jeden vede kroniku, jiný se stará o lékárníčku, další se ujme role družinového pokladníka nebo kuchaře. A pro každou skautskou družinu platí nepsané heslo „jeden za všechny, všichni za jednoho“.

Roveři (do češtiny můžeme přeložit toto slovo jako poutníci) jsou skauti a skautky nad patnáct let. Své heslo „služba“ naplňují především tak, že obětavě pomáhají vést mladší skauty. Ale tím jejich povinnost pracovat pro druhé nekončí. Na každém z nich záleží, jakou příležitost si ke službě najde. Vím o roverech, kteří docházeli pravidelně do dětského domova a připravovali tam pro děti hry. Roverský kmen v Jindřichově Hradci pomáhal v ústavu s mentálně postiženými. Roveři na valašsku dělali jednou za rok celodenní akci pro rodiče s tělesně postiženými dětmi. Mělo to takový ohlas, že postupně vybudovali za pomoci peněz Evropské unie zvláštní středisko, které těmto dětem soustavně pomáhá. Pízeňští roveři před lety vymysleli a uskutečnili celostátní akci, při které propagují dárcovství kostní dřevě. Ta se rozšířila do celé republiky a každoročně se opakuje. Mnoho skautů bez rozdílu věku pomáhá při různých dobročinných sbírkách.

Právě v těchto dnech mi psal padesátiletý skaut, že by rád rozjel s rovery v celé republice projekt, který prozatímně pojmenoval SSS – Služba stařečkům a stařenkám. Každý rover ochotný se do této dlouhodobé akce zapojit, vyhledá v okolí svého bydliště osamělého člověka, který pro vysoký věk nebo špatný zdravotní stav potřebuje aspoň občasnou výpomoc a přitom se o něho z jakéhokoli důvodu nestará žádná pečovatelská služba ani charitativní organizace. Domluví se s ním, že když bude něco naléhavě potřebovat, zavolá roverského patrona telefonem nebo umístí za okno svého bytu papírovou tabulku se znakem, který znamená „potřebuju pomoc!“

To je další důkaz, že skautská výchova probudí aspoň v některých lidech trvalou potřebu pomáhat druhým.

Zvyk konat dobré skutky se pro mnohé skauty stává celoživotní samozřejmostí. Někdy to jsou jen drobnosti, jindy dlouhodobé dobrovolné závazky. Mohl bych tu jmenovat starou českou skautku žijící již přes půl století v Londýně, která mi vyprávěla, že chodí pravidelně každý týden k osamělé staré Angličance a dělá jí společnici i rádkyni a pomáhá jí řešit různé problémy. V našem domě žije osmdesátiletý muž, který kdysi vedl skauty. Už sedm let chodí nakupovat tělesně postiženému sousedovi, který nemá žádné příbuzné a nevychází z bytu. Když mu ten člověk za pomoc nabízel peníze, odmítl je a řekl: „Jestli máte těch pět tisíc nazbyt, pošlete je Domu svatého Antonína, kde se starají o přestárlé venkovany, tam potřebují každou korunu.“

V knize *Rovering to Success*, kterou Baden-Powell napsal pro tuto věkovou kategorii, je kaptolka nadepsaná Služba. Myslím, že stojí zato něco z ní ocitovat.

"Když pracujete na svém charakteru a schopnostech, neměli byste myslet jenom na své postavení a vlastní výhody, ale hlavně na to, jak pomůžete ostatním lidem a celé společnosti. Jakmile se rozhodnete pomáhat jiným, dostanete se o příčku výš na žebříčku, který vede k opravdovému úspěchu – to je ke štěstí..

Služba lidem nezahrnuje jenom dobré skutky, které prokazujete ostatním, ty jsou správné a samozřejmé, skauti je dělají každý den. Mám na mysli něco vyššího a většího, občanskou službu své zemi.

Neznamená to, že po vás chci, abyste se snažili stát mluvčími ve všelijakých občanských záležitostech nebo abyste vnucovali lidem svoje politické názory. Měli byste být dobrými, spolehlivými občany své země, jedním z pevných kamenů tvořících její základy. Musíte si všimnout především toho, co je nejlepší pro celý stát, nestarat se jen o to, co vyhovuje jedné jeho části.

Jak ukazuje Rudyard Kipling v jedné ze svých básní, ve službě všeobecnému blahu je místo pro každého člověka.

Když vidíte, že někde můžete být nápomocni, ochotně přiložte ruku k dílu, tak jako při

fotbalovém utkání pomáháte svému mužstvu. Aktivní občan se podobá dobrému fotbalistovi. Dělá všechno pro to, aby podal co nejlepší výkon a tým plnil na svém místě úkol celého týmu. Kdyby každý nehrál tam, kde má, kdyby si myslel, že je mnohem zábavnější být pořád někde jinde a kdyby další hráč zase navzdory všem pravidlům držel míč a opět jiný dával všem soupeřům pěstí do břicha, už by to nebyla hra, ale anarchie – a konec sportovního zápasu.

Nejlepší dobro, jaké můžete společnosti jako její člen prokázat, je účast na občanském dění. Tím myslím, že se máte podílet na záležitostech městské a obecní správy.

Pokud to chcete dělat dobře, musíte se na to připravit, jako se připravujete na běžecský závod nebo na zkoušku při studiu. Příliš mnoho lidí přijme veřejnou funkci jen proto, že mají dar výřečnosti nebo jakési mlhavé představy o tom, jak by měla pracovat vláda – a přitom o tom nevědí vlastně vůbec nic. Každý by měl vědět, jak působí místní zastupitelské sbory, co je jejich úkolem a jakou mají odpovědnost.

Až budu ministerským předsedou, uzákoním, že každý člověk, který se bude chtít ucházet o poslanecký mandát, bude muset nejméně jednou objet celý svět. Musí mít takové vzdělání, aby byl schopen vidět všechny problémy z různých stran. Musí také umět vést, to znamená, že především se dokonale ovládá a je schopen odložit úzké stranické a třídní zájmy, když jde o budoucí prosperitu celé společnosti. Až se tedy budete připravovat, mějte stále na mysli správný cíl a směřujte k němu. Pokud chcete vstoupit do veřejného života jen proto, abyste se proslavili nebo tak získali peníze či postavení, tak už s vámi nechci mít nic společného.

Václav Břicháček, čestný náčelník českého svazu skautů a skautek, zpracoval pro základní roverskou příručku kapitolu nazvanou Služba. Jasně v ní říká, že skauti mají sloužit nejen druhým, ale také sami sobě, tím, že se "systematicky vzdělávají, získávají nové vědomosti, zvládají nové dovednosti, obecně řečeno, zdokonalují se....Důležité je, abychom pochopili, že služba sobě je jen jednou stránkou životní cesty. Pokud se někdo soustředí pouze na sebe, stane se egocentrickým člověkem."

Z televize, rozhlasu a novin se na nás každý den valí záplava deprimujících negativních zpráv. O dobrých činech se nedozvíme a nedočteme obvykle nic. Snad vám předcházející řádky aspoň trochu zlepši náladu a připomenou, že to na světě není tak zlé.

O službě

in [Téma čísla](#)

O SLUŽBĚ

„Sloužití a prospívání je vlastnost povah vznešených,“ napsal kdesi J. A. Komenský. Jen v obměně opakoval, co dávno před ním tvrdil už Platon: „Starajíce se o štěstí jiných, nacházíme své vlastní.“

Co se snadno vyjádří a obecně uznává, jen málokdo dokáže proměnit ve skutek. Vzácné osobnosti, odhodlané sloužit, ať už Bohu, prospěchu lidstva, vlasti či bližním, přitom nemají předplaceno nic – ani vděk, ani úctu. Až překvapivě často jsou jejich činy i životy naopak zprvu pomlouvány, znevažovány, ba zatracovány. V českém prostředí tomu tak po věky bývá dokonce takřka pravidelně – naši velikáni začnou vyčnívat z davu lhostejných, malých, neprozíravých a závistivých obvykle až poté, co jsou spolehlivě mrtvi. Až jejich bezbrannost přinese smilování. Je to jedna z nejhnusnějších národních charakteristik. Hus, Komenský, Mácha, Havlíček, Němcová, Smetana... a dlouhá řada dalších by mohla vyprávět!

Typickým případem českého nevděku je osud osobnosti, doslova fascinující životním výkonem, zejména však velkorysou službou národu – příběh architekta Josefa Hlávky (1831-1908). Ač jeho bohumilé a velkomyslné skutky dodaleka přesahují rozsahem, významem i hodnotou všechny myslitelné parametry, jakými lze jedince poměřovat, dodnes o tomto službě oddanému dřiči v obecném povědomí přežívá jen představa, navíc mylná, že postavil Hlávkův most. Budiž, vzdělanější mezi námi ještě něco tuší o existenci Hlávkovy nadace...

Je to celonárodní ostuda, kterou má na svědomí bolševický režim. Protože byl Hlávka multimilionář, úspěšný podnikatel, kapitalista, ba buržoust čili vyřídudch, neměl v našich dějinách dle mínění tehdejších marxistických ideologů co dělat. Byl proto z paměti proletariátu, školou povinné mládeže i zfalšovaných dějepisných učebnic vymanipulován, vygumován.

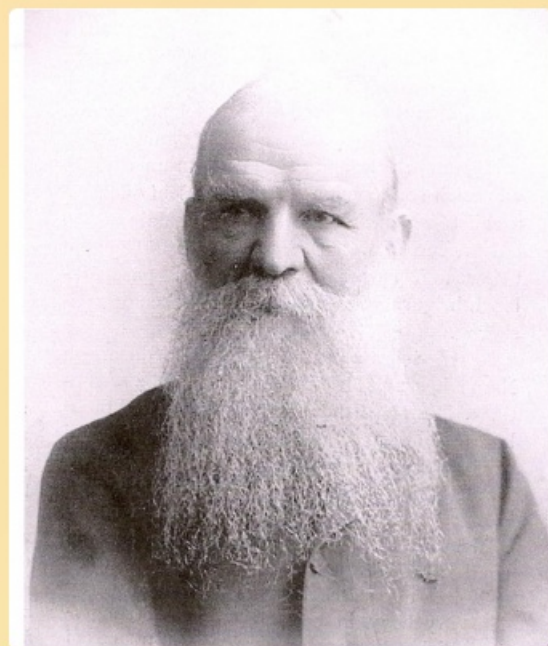
Trestuhodná exkomunikace se už zpětně jen stěží a pomalu napravuje. Dekapomnění je vážnou bariérou, horší než vrstva hlíny nad hrobem. Tím spíš mne těší, že k obnovení historické paměti zde mohou přispět jedním ze svých starších textů, malou poklonou velkému člověku.

BOHÁČ, KTERÝ SE ROZDAL

Dvoumetrový astenický štíhlý stařec s dlouhým bílým vousem usedá, tedy spíš skládá se do křesla přede mnou. Připomíná mi zjevem Lva Tolstého. A brzy zjišťuji, že je mu podobný i duchovně. Povídám si s veleúspěšným stavitelem a podnikatelem arch. Josefem Hlávkou. Poslouchám se ztajeným dechem a čím dál méně chápu, jak to, že se o největším českém dobrodějovi už tak málo ví. Jeho životní příběh, napadá mě, je jak podle amerických románů na téma „z chudého chlapce milionářem“. Jen má ušlechtilější pointu...

Prý jste byl ve své době nejbohatší Čech. Platí to?

Nikomu než sobě jsem bankovní účty neprohližel. Ale říkalo se to. Trochu uštěpačně. Závist má přece v Čechách velké oči. Přesnější asi bude: patřil jsem k podnikatelské špičce. A vydělal jsem slušné peníze velmi rychle. Během necelých deseti let.

O autorovi

Petr Hora-Horejš
spisovatel, scénárista a publicista, mj. autor historického cyklu Toulky českou minulostí (zatím 12 knižních dílů). Editor a spoluautor metodické příručky pro zážitkovou pedagogiku Prázdniny se šlehačkou.

Spoluzakladatel nadace Pangea, jakož i Lipnického stipendijního fondu. Řadu let spolupracoval s Prázdninovou školou Lipnice a působí v Lize proti rakovině Praha.

Autorovy nejpopulárnější příspěvky

Chvála návratů
Članek - 28. Duben, 2013

O službě
Članek - 10. Duben, 2012

To se i tenkrát dalo, zbohatnout v krátké době?

Šlo to. Ne však podvodně. Kdo by byl zkusil na druhé vyzrát, zkrachoval by po první falešné hře. Vždyť za smlouvu se tenkrát považovalo i pouhé podání ruky. Nějakému tuneláři, jak vy svoje šibaly označujete, by tu ruku příště už žádný partner nepodal.

V čempak tkvělo kouzlo vašeho úspěchu?

Především jsem byl na podnikání ve stavebnictví dobře připraven. Techniku a pak architekturu jsem s plným nasazením studoval asi do pětadvaceti let. Zkoušky, a to i nepovinné, jsem skládal na samé eminenc. Prostě s vyznamenáním. Za výsledky na vídeňské Akademii výtvarných umění jsem po absolutoriu architektury obdržel státní cenu: totiž dvouleté, pak ještě o rok prodloužené stipendium na cestu po Evropě. Mimochodem, vítaným bonusem k tomu bylo, že jsem nemusel na vojnu. Vskutku jsem pak tři roky strávil na cestách, zblízka jsem prozkoumal kdejaké důležité stavební památky, od antických chrámů po nejmodernější nemocnice, a všechno jsme to nakreslili. Pohledy, půdorysy, řezy, detaily. Přivezl jsem tisíce kreseb a studií. To člověku hodně dá. Ale ještě jsem se připravil jinak. U pana stavitele a krajana Šebka-Schebka, svého známého a později přítele, jsem se na jeho vídeňských stavbách ještě během studií vyučil zedníkem. Slušně jsem poznal i tesařinu, zámečnicku, osahal jsem si suroviny, materiály, poznal jsem zblízka obyčejné dělníky, jejich názory, postoje, nálady.

Mezi zedníky jste přece nezbohatl. A já se ptal na peníze...

Ono to souvisí. Na pražské polytechnice jsem získal inženýrské a konstruktérské vědomosti. Na AVU ve Vídni, pak na toulkách Evropou jsem objevil architekturu jako celostní výsostnou uměleckou disciplínu. Nu, a s fankou plus zednickou lžící jsem si osvojil všechny řemeslné grify, přičichl jsem k praxi dělníka, brzy i políra, takže později mě sotvakdo mohl napálit. Ani ledabylý nádeník, ani fikaný stavbyvedoucí.

Vás přece lákala odjakživa architektura. Vynikl jste však v prováděčkách. Jako stavitel!

Ano, nakonec jsem hlavně stavěl. Ale nemyslete si, současně jsem desítky budov samostatně projektoval. Měl jsem štěstí a k tomu špetku smůly zároveň. Zrovna když jsem končil vysokou, změnila se Vídeň v největší staveniště na kontinentě. Budovala se proslulá Ringstrasse. Architektů na to bylo relativně dost. Jenže větší poptávka byla po takových, co uměli i realizačky. Já byl mladý, plný elánu, osvědčil jsem manažerské schopnosti. A ty mě přikovaly ke stavitelství. Byl jsem odjakživa pedant, perfekcionista, kladl jsem na ostatní stejné nároky jako na sebe. To se soukromým i veřejným investorům líbilo. Takže práce mě brzy doslova zavalila. Hlávka přece stavěl rychle, kvalitně, levně a držel slovo. V tom právě paradoxně tkvěla i má smůla: jednu dobu jsem měl rozestavěno i padesát budov současně. To už opravdu nemáte čas ani energii na architektonické sny či vize.

Jak se vlastně rodí úspěch? Jak se neznámý mladý muž propracuje do pozice vyhledávaného stavitele?

Musíte sloužit. Být ochoten naplno makat. A pak ovšem - štěstí přeje připraveným! Mě si už ze studií zapamatovali profesori na Akademii. Viděli, že se neflákám a dělám na sobě. Když jsem si pak ve Vídni trochu udělal jméno, třeba tím, že jsem vymyslel šikovný typ lešení pro stavbu jednoho chrámu, přizvali mě moji dva nejdůležitější pedagogové, von Siccardsburg a van der Nüll, hlavní projektanti vídeňské Opery, jako šéfa a dodavatele stavby. To byl můj pravý, opravdu viditelný start. Bylo mi třicet, psal se rok 1861. Pustil jsem se do díla s veškerým elánem. Dokončil jsem Operu za osm let, dosáhl jsem oproti rozpočtu velkých úspor a sám vydělal 400 000 zlatých. Současně jsem však přijímal a realizoval desítky dalších zakázek a děl až do úmoru. Nejšílenější, zato nejambicióznější projekt jsem v týchž letech uskutečňoval v daleké Bukovině. V Černovcích.

GYMNASION

portál pro zážitkovou pedagogiku

[Home](#) [Blog](#) [Kdy-Kde-Co](#) [Aktuality](#) [Poradna](#) [Bezpečnost](#) [Zdravověda](#) [Hry](#) [Knihovna](#) [Archiv](#)[Články](#) [Vydání](#) [Autoři](#)

Musel jste přece mít nějaké spolupracovníky!

Zajisté. Vidíte, to jsem nestihl říct. Na počátku mé kariéry byl totiž ohromný mecenášský dar. Zapamatoval jsem si to velké gesto napořád... Můj rychlý vzestup by se byl asi nekonal, kdyby mi rozhodujícím způsobem nepomohl otcovský přítel a ochránce, zmíněný už starý pan Šebek. Sblížili jsme se, on oceňoval mou pracovitost, a když ovdověl, zavděčil jsem se mu tím, že jsem pro jeho paní navrhl hrobku. Oplatil mi vskutku královsky. V úmyslu odejít na odpočinek se rozhodl darovat mi vlastní stavební kancelář, a to i se zaměstnanci a veškerým vybavením. Spadlo mi prostě štěstí do klína. Stačilo získat ještě papíry, totiž stavební koncesi, a stál jsem na vlastních nohách. Byla to ovšem i chvíle, kdy jsem se ocitl na životním rozcestí: místo dráhy architekta jsem byl odkloněn do sféry stavebního podnikání.

Zalitoval jste někdy?

Nebyl čas. Práce mě pohltila. Vedle stavby Opery jsem řadu let věnoval projektování a pak realizaci zmíněného obrovského církevního komplexu v Černovcích. Dnes ten obrovský areál, vlastně nerjvětší stavební dílo českých ručiček, funguje jako jedna z ukrajinských univerzit. Přitom Černovce v Bukovině, která tenkrát byla součástí habsburské monarchie, to byla poslední výspa civilizace. Musel jsem kvůli stavbě rezidence řecko-pravoslavného metropolity, kněžského semináře, chrámu a řady dalších objektů otevřít nové kamenolomy a pískovny, postavit cesty i dlouhý kus železnice, přivést několik stovek stavebních dělníků z Čech a Rakouska, vždyť místním lidem chyběla kvalifikace. A současně jsem stavěl na řadě dalších míst. Třeba v Praze: totiž první moderní Zemskou porodnici U Apolináře. O tom, že jsem ji strukturoval a vybavil co nejmoderněji, svědčí, že bez přerušení slouží dodnes.

Kolik jste toho vůbec postavil?

Na to, že jsem podnikal pouhých deset roků, dost. Přes 140 paláců, veřejných budov a činžovních domů. V mé kanceláři pracovalo i dvacet architektů a projektantů. Sám jsem byl nucen dělat osmnáct, dvacet hodin denně. Neděle jsem nesvětil, dovolené neznal. Vždycky mi záleželo na tom, abych vše viděl, schválil, rozhodl. Šlo mi o to, abychom drželi slovo, termíny, rozpočty, aby každý detail byl včas a kvalitně odvedený. Rychle, levně, úsporně, kvalitně! To bylo moje heslo. Peníze už pak přijdou samy. Nebyl jsem ostatně žádný podnikatelský řouma, šel jsem si za svým zostru. Ale poctivě! Zisky jsem ukládal, aby se dobře úročily, anebo proinvestovával. Třeba ve Vídni jsem postavil řadu vlastních činžovních domů, které mi pak nesly nájem asi 60 000 rakouských korun ročně. To byly, pane, nějaké peníze!

A cože jste najednou po deseti letech skončil?

Protože dřiče, vy říkáte workholika, práce dřív nebo později zničí. Já si vinou pracovního přepětí v osmatřiceti letech vykoledoval úplné ochrnutí a takřka ztrátu zraku. Zřejmě šlo o opakované mozkové ataky. Na řadu let jsem se ocitl, takřka nehybný, na invalidním vozíku. Čili uprostřed největší konjunktury přišel konec. Jak blesk z čistého nebe. To víte, uvažoval jsem o všem, i o nejhorším. S podnikáním jsem musel praštit. Po pár letech jsem sice začal bohudíky zase vidět, postupně i chodit, nejdřív o berličích, pak o holi. Ale firmu jsem už neobnovil. Vrátil jsem se z Vídně do Čech, do Prahy a na zámek do Lužan, který jsem původně koupil mamince. Stál takřka nadohled Přešticím, mému rodišti. Počal jsem se věnovat rekonstrukci zámku, rozlehlé lužanské zahrady, rozmanitým koníčkům, například i výrobě limburského sýra. A aby mě nekousala nuda, věnoval jsem se poradenství, památkové péči, ochraně uměleckých hodnot.

A tenkrát, přibližně po roce 1880, se z vás, bohatého podnikatele, stal i největší český mecenáš. Vysvětlil byste mi ten obrat?

Peníze si do hrobu člověk neveme! Já jich měl dost, jenomže ve dvou jinak krásných manželstvích jsem se nedočkal potomka. Dědice. Zato jsem se přátelil s desítkami českých umělců. Zval jsem je k sobě do Lužan, aby tu tvořili. Sládka, Zeyera,

Vrchlického, Dvořáka, Nedbala, Mařáka, Brožíka, Hynaise, Ženíška, Švabinského a další. Ročně se jich tu vystřídalo i na dvě stovky. A srdce se mi občas svíralo, když jsem viděl, z jak ubohých hmotných podmínek vyrůstá česká obrozenecká kultura. Věda, vzdělanost, technická zdatnost na tom byly zrovna tak. Nemohl jsem se na to nečinně koukat. Tak jsem se rozhodl pomáhat. Sládkovi jsem třeba nabídl každý rok určitou apanáž, aby mohl dokončit překlad celého Shakespeara. Podobně jsem postrkoval českou tvorbu dopředu v desítkách jiných případů. Několika malířům jsem dal peníze, aby se dostali do Paříže. To se ví, brzy začali chodit s prosíkem i politici, obchodníci, podnikatelé. Ale ty jsem stroze a chladně odmítal s poukazem na to, že nejsem ani kšeftsman, ani bankéř.

Dodnes se přitom o vás vypráví, že sám jste žil mimořádně skromně...

Rodiče mě tak vedli od malička. Koupit si nový klobouk či kalhoty, to mi bylo zatěžko. To za mě musela udělat žena. A trval jsem na tom, aby kupovala výhradně české výrobky. Jezdit první třídou vlakem, to jsem vždy považoval za plýtvání, když přece třetí třídou se člověk dostane na místo určení stejně rychle, a přitom za polovičku. Ano, byl jsem vždy extrémně šetrný. A když jsem později v kuchyni Hlávkových kolejí, které jsem vybudoval, našel pár zakutálených hrášků, zlobil jsem se na hospodáře. Vždyť nedbalost a plýtvání je opak úspornosti. Zatímco úspory představují nejsnadnější zisk.

Na co všechno jste přispěl?

Ach, to by byl výčet tak dlouhý, že by vás v půlce přestal bavit. Řeknu vám spíš svou zkušenost... Jak jednou pootevřete dlaň, a vidíte, že to má smysl, už nepřestanete. Ono to dělá člověku radost, víte? Já začal sloužit skromně a opatrně. Zřídil jsem nejprve stipendia pro tři chudé a nadané studenty na univerzitě, vzápětí na technice. Pak jsem při České společnosti nauk založil fond pro vydávání vědecké literatury. Když v roce 1890 pobořila povodeň Karlův most, vymyslel jsem technologii opravy, načež nezbylo, než rekonstrukci z největší části zaplatit z vlastní kapsy. Jako první jsem přispěl do fondu na postavení Myslbekova sousoší svatého Václava. Chtěl jsem tím vyprovokovat k činu ostatní pracháče, což se nakonec podařilo. A takhle to mecenášství ve mně z roku na rok rostlo. Někdy jsem věnoval peníze, jindy práci, například při dostavbě Svatovítského chrámu či rekonstrukci Karlštejna. Bylo to až legrační. Člověk začne, a už nepřestane. Kdo dává a najednou by přestal, byl by za lakomce. A to i ve vlastních očích.

Sám vím, že vašich filantropických činů bylo nepřeberně. Označil byste ty nejdůležitější?

Po několikaletých tahanicích se mi podařilo založit v roce 1890 Českou akademii věd. Co dávno měla udělat monarchie, stát, udělal jsem sám. Vložil jsem do projektu 200 000 zlatých. A Češi se mi za to odměnili tím, že mi přidělali práci: byl jsem zvolen prvním prezidentem Akademie. Já se však víc radoval ze založení vysokoškolských kolejí v roce 1903. Postavil jsem v Praze Na Zderaze ubytovací komplex pro více než 200 nemajetných, zato nadaných a pilných studentů, kde takřka zadarmo bydleli a stravovali se. Nemajetnost, talent a pracovitost, to byly tři povinné podmínky přijetí. Nedovedete si představit, jak se můj projekt osvědčil. Kluci z Hlávkových kolejí, to byla intelektuální elita národa. Nu, a do třetice: Na sklonku života jsme se ženou veškeré jmění vložili do Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových. Šlo asi o sedm milionů tehdejších korun. Sedmdesát procent z výnosu vkladů jsem v závěti určil na rozvoj české vědy, třicet procent na české vysokoškolské koleje.

Potěší vás na závěr, pane architekto, když vám povím, že přes všechny krkolomné peripetie času i dějin vaše Nadání do dneška funguje? Představte si, že hodnota vašeho tehdejšího odkazu se dnes odhaduje na neuvěřitelné dvě miliardy dnešních korun!

GYMNASION

portál pro zážitkovou pedagogiku

[Home](#) [Blog](#) [Kdy-Kde-Co](#) [Aktuality](#) [Poradna](#) [Bezpečnost](#) [Zdravověda](#) [Hry](#) [Knihovna](#) [Archiv](#)[Články](#) [Vydání](#) [Autoři](#)

Prosím vás! Nedovedu si představit, kolik to je... Co by se tak za to dalo pořídít? Bylo by to třeba na pořádnou moderní vědeckou knihovnu? Asi sotva, vidíte! A mimochodem, objevil se vůbec někdo, koho napadlo jít v mých stopách? Jak Čechy znám, moc jich asi nebylo, vidíte!

© Copyright 2010-2015 Gymnasion, o.p.s.

Vydavatel: Gymnasion, o.p.s., V Kukle 336/3, 779 00 Olomouc 9; IČ: 28585861

Šéfredaktor: Ivo Jirásek, kontakt: sefredaktor@gymnasion.info.

Grafický design: Vladimír Halada; Autorská práva vykonává vydavatel. Jakékoliv užití částí nebo celku díla, zejména rozmnožování a šíření jakýmkoli způsobem, mechanickým nebo elektronickým je možné jen se souhlasem vydavatele. Za obsah jednotlivých příspěvků odpovídají jejich autoři.

Tištěný Gymnasion: Pro více informací nebo v případě problémů s objednávkou kontaktujte:

Globální rozvojové vzdělávání, multikulturní výchova a zážitková pedagogika

in [Inspirace](#)

Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, o. p. s. (ARPOK) byla založena v roce 2004 Olomouckým krajem a Univerzitou Palackého v Olomouci. Naším posláním je prostřednictvím globálního rozvojového vzdělávání (GRV- viz. Pozn. pod textem) a osvěty zvyšovat povědomí žáků, studentů, učitelů i široké veřejnosti o aktuálních globálních tématech a tím přispět k rozvoji občanské společnosti v ČR i zahraničí. Lidé v této společnosti se zajímají a aktivně zapojují do dění kolem sebe, rozumí souvislostem, kriticky přijímají informace, jsou si vědomi možností volby a chovají se dle toho.

Mezi cíle organizace patří:

- zprostředkovat kontakt mezi rozvojovým a rozvinutým světem,
- poskytovat pedagogům nástroje pro začleňování globální rozvojové vzdělávání do vzdělávacích kurikul a do výuky,
- naplňovat a podporovat Národní strategii globálního rozvojového vzdělávání 2011–2015,
- potírat extremistické názory nerespektující lidská práva,
- poskytovat informace veřejnosti a přispět k veřejné debatě o aktuálních globálních tématech,
- předávat a sdílet zkušenosti pracovníků ARPOKu s dobrovolníky a praktikanty,
- budovat respektovanou a stabilní pozici ARPOKu v neziskovém sektoru v ČR, Olomouci a Olomouckém kraji.

Od podzimu 2004 jsme realizovali 543 výukových programů GRV a MKV, kterých se zúčastnilo 12 276 žáků a studentů. Pro 788 učitelů jsme realizovali 45 seminářů GRV a MKV pro pedagogy.

Pedagogové během semináře putují z Prahy do Ulanbátaru, tato skupinka jela celou cestu vlakem. Foto: archiv ARPOKu

Jak jsme začali s GRV a MKV? Na počátku stála snaha přinést do škol něco nového, nová témata, nové metody ...

V roce 2005 začal ARPOK nabízet školám převážně v Olomouci a okolí 5 výukových programů GRV. Jednalo se o devadesátiminutové praktické dílny s tématy jako chudoba, globální problémy, migrace, světový obchod, rozvojová spolupráce a humanitární pomoc. Během výukových programů byly začleňovány formy výuky, které nebyly v té době ve škole moc běžné - např. simulační hry, práce ve skupinách, brainstorming, diskuse. Výukové programy byly určeny pro žáky 2. stupně ZŠ a studenty SŠ.

Studenti gymnázia v Příboře přemýšlí, co si za vydělané peníze nakoupí. Bude to oblečení nebo jídlo? Foto: archiv ARPOKu

O autorovi

Lenka Dudková

Lenka vystudovala Mezinárodní rozvojová studia na Přírodovědecké fakultě UP a Veřejnou správu a regionální rozvoj na České zemědělské univerzitě.

Autorovy nejpopulárnější příspěvky

Globální rozvojové vzdělávání, multikulturní výchova a zážitková pedagogika
Članek - 29. Březen, 2012

Globální rozvojové vzdělávání trochu jinak – outdoorové a zážitkové hry
Članek - 29. Březen, 2012

Postupně se začalo portfolio akcí pro školy rozšiřovat...

V roce 2006 jsme přidali 2 výukové programy pro žáky 5. a 6. tříd - jeden na téma globální problémy a provázanost dnešního světa a druhý na téma multikulturní - s příznačným názvem „Máme doma cizince“. Během prvních dvou let jsme s lektory organizace Člověk v tísni (program Varianty) Ondřejem Nádvorníkem a Petrem Chárou uspořádali semináře globálního rozvojového vzdělávání pro pedagogy v Olomouckém kraji. Hlavním znakem všech seminářů ARPOKu je využitelnost v praxi. Takže si mohli učitelé během semináře naučit vyrobit fotbalový míč, se kterým si hrají děti v Africe, nebo získají metodické podklady pro začlenění např. tématu rozvojová spolupráce do své výuky. Velké plus vidíme v tom, že si učitelé vyzkouší to, co potom využijí ve výuce.

Metodických materiálů globálního rozvojového vzdělávání postupně přibývá. Významný podíl na tom mají hlavně neziskové organizace, které se GRV věnují (např. Člověk v tísni, ADRA, NaZemi, ARPOK aj.)

Prvním metodickým ARPOČním dítkem byl materiál **Džbán plný kultur** - prioritní země zahraniční rozvojové spolupráce ČR, který vznikl v roce 2007.

Džbán plný kultur jsou metodické materiály k projektovým dnům zaměřeným na prioritní země české zahraniční rozvojové spolupráce (Angola, Bosna a Hercegovina, Jemen, Moldavsko, Mongolsko, Srbsko, Vietnam a Zambie). Cílem jednotlivých projektových dnů je seznámit žáky 2. stupně ZŠ se základními informacemi o prioritních zemích, s českou zahraniční rozvojovou spoluprací, budovat v nich porozumění a toleranci k jiným národům a kulturám, společně hledat odpověď na otázku, proč pomáhat lidem v rozvojových zemích.

V roce 2008 jsme vytvořili metodický materiál **ANYANA-děti a svět**, který je určen pro pedagogy MŠ a 1. Stupně ZŠ. Ti mají sice v podstatě největší volnost v začleňování témat GRV a MKV do výuky, ale na druhou stranu mají nejmenší výběr publikací, které mohou využít.

ANYANA-děti a svět přibližuje našim dětem jiné země a jejich kultury prostřednictvím poznání života konkrétního dítěte v určité rozvojové zemi. Skládá se z fotografií a krátkých příběhů o dětech z prioritních zemí české zahraniční rozvojové spolupráce České republiky - Angola, Bosna a Hercegovina, Jemen, Moldavsko, Mongolsko, Srbsko, Vietnam a Zambie. Každému dítěti je věnován krátký příběh a několik fotografií zobrazujících každodenní život (jak si hraje, s kým bydlí, co jí atd.). Část metodického materiálu o Vietnamu je doplněna příběhem vietnamského dítěte žijícího v České republice.

Stavba domu v Angole, výukový program ANYANA-děti a svět pro děti z MŠ, foto: archiv ARPOKu

Při našich seminářích se na nás začali obracet pedagogové, že pokud neučí zeměpis a občanskou výchovu, tak že se jim ta „naše“ témata do výuky nevejdou, že nevědí, jak ta „naše“ témata mají uchopit a jak má takový matematikář učit o světovém obchodě? Proto jsme v roce 2009 spolu s organizací Společnost pro FairTrade (dnes o. s. NaZemi – společnost pro fair trade) začali pracovat na metodickém materiálu **Svět do všech předmětů**. Publikace nabízí soubor 34 aktivit, které usnadní rozšíření výuky o globální rozměr do mnoha předmětů (např. český jazyk, zeměpis, občanská výchova, matematika, chemie, fyzika, anglický jazyk). Nabízí možnosti učitelům, kteří chtějí ve své výuce zohlednit průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Články Vydání Autoři

Aktivity jsou rozděleny do šesti témat: ekonomická globalizace, kulturní rozmanitost, přírodní zdroje, migrace, dětská práva a rozvojová spolupráce.

V tomto roce jsme vydali také dvě metodické příručky multikulturní výchovy s názvem **MULTI KULTI, menšiny v ČR**. Jedna je určená pro 2. stupeň ZŠ a druhá pro střední školy. Metodické příručky představují život sedmi minorit žijících na území ČR (Čiňanů, Mongolů, Romů, Rusů, Ukrajinců, Vietnamců a obyvatel Zakavkazska). Každé menšině je věnována jedna kapitola, která je rozdělena na dvě části. První část slouží jako informační základ o zemi a kultuře, ze které menšina pochází (obecné informace o zemi, historie, kulturní zajímavosti země, důvody, proč její obyvatelé migrují, a život jejích obyvatel v ČR). Druhá část obsahuje metodický popis aktivit pro realizaci jedné vyučovací hodiny ke každé menšině. (více informací na www.multi-kulti.cz)

Jako poslední přibyla do naší vydavatelské knihovny metodická příručka, která spojuje témata GRV a metody zážitkové pedagogiky s názvem **Globální rozvojové vzdělávání trochu jinak – outdoorové a zážitkové hry**.

Publikace nabízí dvanáct převážně outdoorových aktivit na konkrétní globální témata, jako jsou migrace, média a humanitární pomoc, komunitní rozvoj, lidská práva, udržitelný cestovní ruch atd. Příručka je určena pro pedagogy středních škol, kteří mohou popsané aktivity využít kromě běžných hodin ve škole i na lyžařských či adaptačních kurzech, školách v přírodě apod.

Pozn. Definice GRV dle Národní strategie GRV 2011–2015: Globální rozvojové vzdělávání je celoživotní vzdělávací proces, který přispívá k pochopení rozdílů a podobností mezi životy lidí v rozvojových a rozvinutých zemích a usnadňuje porozumění ekonomickým, sociálním, politickým, environmentálním a kulturním procesům, které je ovlivňují. Rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů. Globální rozvojové vzdělávání směřuje k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život. Pojem globální rozvojové vzdělávání vychází z anglických pojmů Global Education a Development Education, přičemž pro český termín byla s ohledem na specifickou českou prostředí doporučena pracovní skupinou pro přípravu národní strategie GRV kombinace obou těchto pojmů. Důvodem je fakt, že termín je již několik let aktivně používán pedagogickou odbornou i laickou veřejností a zároveň vyjadřuje rozvojový aspekt tohoto pojmu nikoliv ve významu osobnostního rozvoje, ale globálního rozvoje. Dalším důvodem je, že v mezinárodním prostředí se v posledních letech upouští od pojmu "Development Education" a nahrazuje se pojmem „Global Education“, neboť problémy rozvojových zemí významně ovlivňují situaci celého světa, a je tedy nutné se jimi zabývat z globálního pohledu.

Pre iných...

in Příklady táhnou

Cesta môže byť cieľ. Zážitok nemusí byť dobrý, stačí, ak je silný. Konat' dobro nič nestojí. Keď si čítam tieto vety, znejú všedne. Ale keď som ich počúvala po projektoch, ktoré sme robili v rámci zážitkových kurzov, zneli dosť úprimne. Boli to projekty „pre druhých“.

Myšlienka robiť niečo pre iných je určite veľmi stará. Keď sme koncom deväťdesiatych rokov začali robiť kurzy Publicus – kurzy pre ľudí, ktorým nie sú ľahostajné veci verejné, bola jasná voľba, že takéto projekty tam musia byť. Niečo, čo dá kurzu presah. Čo mu dá iný význam. Čo kurzy vyberie z plechovky uzavretosti a mikrosvéta medzi ľudí, k niekomu, kto potrebuje pomoc a kontakt s ním alebo s nimi môže byť veľmi obohacujúci aj pre účastníkov. A tieto projekty potom pokračovali aj v ďalších kurzoch – Kalos Kai Agatos a Civilizácia. A zrejme aj ďalej budú.

Pre ľudí, ktorí potrebujú alebo privítajú pomoc alebo pozornosť – tam je prínos jasný. A čo účastníci? Prečo by sa mali zúčastniť na niečom pre iných? Prečo by mali míňať svoj čas a energiu? Odpoveď nie je ťažká – lebo kontakt so skupinou ľudí, s ktorou sa bežne nestretávajú, môže byť veľmi zaujímavý a rozvíjajúci. A pocit, že robia dobro, niečo konkrétne a užitočné sa nedá ničím nahradiť. Rovnako ako poznanie, že pomáhať a robiť dobro vôbec nie je zložitý.

Pokus 1 – darovanie krvi

Nad týmto sme nerozmýšľali dlho. Krv je v lete chronicky málo a veľa ľudí nikdy na transfúziu nenájde cestu. Pomôžme im s tým. A ako nadstavbu sme vymysleli zorganizovanie tlačovej konferencie pre novinárov o darcovstve s účasťou známej osobnosti (slovenský herec Leopold Haverl, známy darca), aby sme myšlienku rozšírili. Dohodli sme sa na oddelení. Dohodli sme priestory a čas na tlačovku. Dohodli sme aj uverejnenie informácie o nej v tlačových agentúrach a pozvali sme aj hostí.

No a potom sme ráno posadili našich účastníkov do autobusu a povedali im cestou na transfúziológiu – do čoho ideme. A dali sme ľuďom na výber, či chcú do toho ísť s nami. Väčšina to skúsila. Krv darovalo tuším 17 ľudí. Dokopy viac ako sedem litrov. Toľko treba na jednu náročnejšiu operáciu. Po radovaní účastníci organizovali tlačovku, zbierali a spisovali informácie, venovali sa novinárom. A večer usmiali o všetkom rozprávali. A mnohí, čo vtedy darovali krv po prvý raz, ju darujú dodnes.

Séria práce s utečencami

Niekoľko rokov po sebe, rôzne utečenecké tábory, rôzne zamerané projekty. Snažili sme sa pracovať na tom, aby sa verejnosť dozvedela kto sú ľudia, ktorí sa snažia nájsť domov na Slovensku a ukázať, že sa ich nemusia báť. Takisto bolo cieľom pripraviť pre nich niekoľko príjemných zážitkov, dať pocit, že niekoho zaujímajú a že sa môžu na Slovensku cítiť dobre.

V priebehu niekoľkých rokov sme:

- Robili tvorivé dielne pre deti utečencov a ich matky.
- Fotografovali sme život v utečeneckom tábore a fotografie vystavili.
- Nakrútili sme o utečencoch film a dali ho k dispozícii UNHCR.
- Pozvali sme jedného z utečencov do relácie Slovenského rozhlasu Nočná pyramída,

O autorovi

Marie Stracenská

Absolventka žurnalistiky a dejin umenia pracujúca v televízii Markíza, od roku 1994 spolupracovníčka Štúdia zážitku – Outward bound Slovensko.

Autorovy najpopulárnejší príspevky

Pre iných...

Članek - 26. Březen, 2012

Chata Zuzana

Članek - 27. Květen, 2010

Vršatec

Članek - 27. Květen, 2010

Medzi veľkými a malými

Članek - 6. Srpen, 2012

Akcia Mlyny

Članek - 22. Listopad, 2010

aby hovoril o svojom príbehu, dôvodoch prečo ušiel z domu, útrapách cesty aj čakaní na azyl.

Projekty vyvrcholili zorganizovaním spoločného futbalového zápasu medzi utečencami a ľuďmi z mesta, v ktorého blízkosti bol utečenecký tábor. Hoci tam bol už roky, vzťah domácich k cudzincom bol veľmi opatrný. Báli sa ich, nič o sebe nevedeli. Preto sme dohodli akciu, ktorá by pri spoznávaní pomohla. Opäť sa účastníci dozvedeli o všetkom tesne pred projektom. Sami si akciu zorganizovali. Veci boli dopredu dohodnuté, ale bolo na účastníkoch ich dotiahnuť. A ako to dopadlo? Celé predpoludnie účastníci naháňali hráčov aj publikum a zháňali materiál. No a popoludní hrali futbal utečenci proti výberu brezovských seniorov za povzbudzovania fanúšikov a deti domácich i utečencov zatiaľ s mamami pri štadióne spoločne tvorili s farbami, papiermi, látkami, hlinou v pripravených tvorivých dielňach.

Blízke stretnutie so starými ľuďmi

Ďalšou skupinou, o ktorej sme si povedali, že sa na ňu často zabúda, sú starší ľudia. Mnohí svojich starých rodičov nepoznáme, mnohí na nich zabúdame, oni sa cítia **osamelí** a zabudnutí. Naším cieľom bolo pripraviť pekný deň pre seniorov v domovoch dôchodcov a sprostredkovať mladým účastníkom zážitok zo stretnutia s múdrosťou a pokojom. Ako bonus sme sa pokúsili zarobiť aj nejaké peniaze. Účastníci strávili pol dňa v dvoch domovoch dôchodcov. Hovorili so starkými a tvorili s nimi – spoločne a pekne. Časť účastníkov so starkými ostala aj popoludní, druhá ich výrobky išla predávať do mesta – za dobrovoľný príspevok. Za zarobené peniaze sme potom domovom kúpili to, čo si sami obyvatelia vybrali – veľké kvetináče a semenka, aby im bolo krajšie.

Projekt pre nevidiacich

Škola pre nevidiacich v Levoči je určená pre deti, ktoré nemajú alebo stratili zrak. Stredisko pre dospelých nevidiacich je pre tých, ktorí o zrak väčšinou prišli pri chorobe alebo nešťastí. Obe zariadenia im pomáhajú žiť medzi ostatnými ľuďmi, orientovať sa, starať sa sami o seba a dávajú im najmä zručnosti a vedomosti, aby sa mohli samostatne užiť. Ani škola ani stredisko nemá peňazí navyš. Ako by sme im mohli pomôcť? Školám aj ľuďom v nich? Tieto otázky sme položili vedeniu strediska aj školy. Poradili sa – a vyšli z toho tri nádherné projekty.

Najprv sme našim účastníkom zorganizovali stretnutie s pánom, ktorý nevidí – rozprával o tom, ako sa dá bez očí žiť, užiť si seba a rodinu a nebyť na nikoho odkázaný. Hovoril o veciach, ktoré si vidiaci nevedia predstaviť, o trikoch, ktoré nevidiacim pomáhajú a aj o tom, čo nevidiaci naozaj potrebujú.

Nasledoval zážitok času bez zraku – každý účastník prežil kus dňa vedený nevidiacim partnerom, väčšinou dieťaťom a na očiach mal pritom okuliare alebo kryt, ktoré presne simulovalo postihnutie jeho partnera. Skúste si takto natrieť chlieb pomazánkou a čistý ho zjesť... Skúste sa obliecť, umyť si zuby, pripraviť veci do školskej tašky a zahrať sa s kamarátmi...

A potom nasledovala pomoc. Škola potrebovala – vytvoriť lepšiu webovú stránku, upratať dvor po nedávnej rekonštrukcii a najmä postaviť skleník. Stredisko potrebovalo pomôcť nevidiacim hľadať prácu – písali sme spolu životopisy a volali na rôzne pracovné ponuky, objazdili sme očné ambulancie a roznosili informácie a taktiež zohnali grant na zaplatenie psychologičky, ktorá by dávala konzultácie. Potrebujú ju najmä tí, ktorí stratia zrak náhle a nevedia sa naštartovať k životu v inej podobe.

Pocit uspokojenia a šťastia na oboch stranách – u nevidiacich aj našich účastníkov neopíšem. Ale usmievam sa nad klávesnicou a kedykoľvek by som tieto projekty rada zopakovala.

V rámci mnohých kurzů Štúdia zážitku sa pracovalo s deťmi z detských domovov, mentálne postihnutými, upravovali sme krízové centrá, zbierali peniaze. Na týchto projektoch sa účastníci klasických zážitkových kurzov mohli stretnúť a konfrontovať s dobrom. Získať iný zážitok, zážitok z dávania a nezištnosti. Vždy to bolo pekné, takmer nič to nestálo a vždy to bol zážitok na celý život.

Čo k podobným projektom treba...

V prvom rade nápad – komu, s čím a najmä prečo. Čo to môže priniesť ostatným a čo to bude znamenať pre účastníkov.

Potom zistenie všetkých informácií potrebných pre kontakt a pomoc.

Logistiku – veľmi podrobne premyslieť každý detail a dohodnúť s partnermi. Čím viac partnerov, ľudí, miest, iných okolností vstupuje do programu, tým náročnejšie to je. Stačí drobnosť a projekt nevyjde. A to by bola škoda.

Dať čas na realizáciu – neuponáhľať nič.

A rozhodne dať účastníkom dostatočný čas na zažitie, spracovanie toho, čo máme za sebou, vyrozprávanie sa.

Každému, kto by sa do niečoho podobného chcel pustiť držím palce a želim veľa zdaru. A dopredu sa teším spolu s ním. Je to skvelý pocit, keď sa to podarí.

© Copyright 2010-2015 Gymnasion, o.p.s.

Vydavateľ: Gymnasion, o.p.s., V Kukle 336/3, 779 00 Olomouc 9; IČ: 28585861

Šéfredaktor: Ivo Jirásek, kontakt: sefredaktor@gymnasion.info.

Grafický design: Vladimír Halada; Autorská práva vykonáva vydavateľ. Jakékoliv užití částí nebo celku díla, zejména rozmnožování a šíření jakýmkoli způsobem, mechanickým nebo elektronickým je možné jen se souhlasem vydavatele. Za obsah jednotlivých příspěvků odpovídají jejich autoři.

Tištěný Gymnasion: Pro více informací nebo v případě problémů s objednávkou kontaktujte:

Aby manažeři stavěli školu v Africe...

in Příklady táhnou

Celý projekt zaštiťuje občanské sdružení Kedjom-Keku.

Cílem tohoto sdružení je podpora vzdělávání dětí i dospělých ve stejnojmenné oblasti v severozápadním Kamerunu. Pro vytvoření možnosti pro managery firem – podílet se na dobročinné akci – bylo důležité setkání Ing. Jiřího Denka, ředitele společnosti Altego s.r.o. s Martinem Mikešem. Martin Mikeš je z občanského sdružení Kedjom-Keku, nyní je přímo v Kamerunu a podílí se tam stavbě školy.

Nadaci Altego založila vzdělávací společnost Altego, s.r.o. v roce 1999. Nadace se od svého začátku zabývá

rozvojem osobnosti dětí, převážně z dětských domovů, podporuje také děti po úrazech. A v minulém, resp. tomto roce se rozhodli jít za hranice a podpořit i děti v Kamerunu. Nadace Altego přispěla na stavbu částkou 90.000 Kč, což je nejvyšší částka, kterou sdružení Kedjom-Keku obdrželo.

Kedjom-Keku je převážně hornatá oblast na severozápadě Kamerunu. Stejně jméno nese české občanské sdružení, které si klade za cíl postavit školu pro tamní komunitu horských pastevců. Většina z nich nikdy nedostala možnost školního vzdělání, čtyři lidé z pěti jsou negramotní.

Plánovaný provoz školy zahrnuje výuku psaní, čtení, matematiky a angličtiny.

Počítá i s výukou dospělých, jimž je třeba pomoci s inovací nešetrných hospodářských postupů, které vedou k ničení rozsáhlých částí unikátního mlžného lesa, jenž dnes zabírá pouhou pětinu své původní rozlohy. Školu budou provozovat Češi a budou na ní učit čeští učitelé.

Následování-hodná je snaha o propojení firemního sektoru a práce nadace.

Spojení dobročinnosti se společným zážitkem pracovního kolektivu činí tento projekt výjimečným. Je dobrou zprávou, že se v poslední době dobrovolná činnost zaměstnanců stává trendem firemních "team-spiritů" a "team-buildingů". Při společné práci je totiž čas na rozebrání velkého množství formálních i neformálních témat a na vzájemné poznání. V aktivitách nabitým programem "normální tmelící akce" účastník pomalu nemá možnost s kolegou probrat jak se mu daří, či co ho šťve. V Kamerunu Vám garantuji - že ten čas bude. A navíc - opravdu se tady tým pozná a zážitky a zkušenosti ze vzájemné spolupráce se jistojistě odrazí v pracovní činnosti.

Přestože se Nadaci Altego nakonec nepodařilo nalákat na stavbu manažery samotné, dokázala od nich získat alespoň potřebnou finanční podporu pro započítí stavby. Nicméně - možnost vyjet pomoci - tady stále je, stejně jako poptávka po prostředcích, které by stavbě dále pomohly.

Článek vznikl ve spolupráci s Petrou Šafaříkovou z firmy Altego, s.r.o.

O autorovi

Karel Štefl
zaměstnanec FTK UP v rámci projektu Výzvoové sporty
zakladatel a předseda
Atmosféra, os.;
jednatel sdružení podnikatelů
PROakce

Autorovy nejpopulárnější příspěvky

Inkubátor her - projekt o.s. Užitečný život
Článek - 24. Únor, 2010

Vlasová kaligrafie
Hry - 3. Březen, 2010

Možnosti zážitkového kurzu
Článek - 15. Leden, 2012

Guerilla gardening - umění upozornit
Článek - 28. Září, 2011

Práce s leadery v Barum Continental
Článek - 6. Červenec, 2011

Péče o čas

in [Metodika](#)

Pečovat o čas

„Láska nám bere čas a čas lásku.“ Novalis

I. Běh

Mluvíme o zážitkových kursech. Kurs (cursus) znamená běh, tok nebo i směr. Zážitkový kurs je tedy záležitost především časová a zároveň nějak směřovaná. Jeho struktura se skládá z událostí, které se vyznačují určitým trváním, nepředvídatelností a neopakovatelností. Čas kursu, jeho délka a rozmístění událostí v něm vytváří čas zrání, kterým duše prochází a který se nedá okrást. Jednotlivé události mají rytmus, určité okamžiky se ukazují jako přelomové a jiné zase jako zcela obyčejné. Konečně celý ten čas má napínavý příběh, má zápletky, má rozuzlení a má smysl, který nebyl zpočátku zcela průhledný, ale vstoupíme-li do tohoto příběhu, prožijeme-li plně daný čas, stane se jeho smysl naším smyslem.

II. Prázdnost

Vedle kursů mluvíme o zážitkové pedagogice. Výchova, alespoň kdysi, byla záležitostí scholé, volného času, nedělí, času prázdná nebo prázdnin, který je věnován tomu nejpodstatnějšímu, co se svobodného člověka bytostně týká, totiž usilování o moudrost, krásu a dobro. Z toho plynou pro opravdovou pedagogiku (nejen pro pedagogiku volného času) dva zásadní úkoly. Na jedné straně vytvářet čas na volný čas. Do jisté míry dbát o jeho bytí, aby se volný čas neztratil, a dbát o jeho vytváření společně, protože zvládnout uvolnit si čas pro volný čas není nijak snadné. Na druhé straně pak pečovat o tento získaný volný čas takovým způsobem, aby byl věnován skutečně svobodě a výchově.

III. Nevolnost

A čím se liší onen „nevolný“ čas od volného času a konečně oba společně od času výchovy? Nevolný čas je čas nevolníka, kdy čas je záležitostí směny za účelem obstarávání základních životních potřeb. Pokud budeme redukovat člověka pouze na tyto potřeby a „přežívání“, zjistíme, že volný čas je něčím velmi neužitečným a neziskovým, co je třeba omezit na nejnutnější přestávku a odpočinek, kterého je nám třeba pro nabývání síly k dalšímu obstarávání. Případně může volný čas také sloužit k určitému vystoupení z času starostí skrze zábavu, skrze určitou zabavenost nebo dočasnou zbavenost sebe sama, která je krátkodobým zapomenutím na nevolnost. Jaký je tedy ten čas výchovy? Čas výchovy je rovněž určitým vystoupením z chronologického času, kdy jedna událost střídá druhou bez zřetelného smyslu. Chronologický čas diářů je do jisté míry drtivý, vše plyne, vše stále mizí a mnoho se toho tyčí na horizontu (a v určitém bodě času života se pak ukazuje, že náš čas nestačí na to, aby se tam určité dluhy nepřestaly tyčit).

IV. Čas svobody

Z tohoto času vystupuje antický filosof a vytváří čas na scholé, postupně i skutečný prostor pro akademie a školy. V těch jde o to vyvádět člověka skrze dialog z pološera jeskyně, změti stínů a prázdných řečí ke skutečnému světlu a pravdě, která celý svět zakládá, oživuje a dává mu smysl. Jde o to přivést ho k obrácení, ke změně rozumění

O autorovi

Šimon Grimmich

Student filosofie, religionistiky a evangelické teologie na UK v Praze. V Prázdninové škole Lipnici se pár let podílí na umělecky směřovaných kurzech: TamKamTo, Triboluminescence a Tribo.

Autorovy nejpopulárnější příspěvky

Rituál: co dělá člověka člověkem?
Článek - 28. Říjen, 2011

Výsadní vztah zážitkové pedagogiky a ducha
Článek - 22. Leden, 2014

Tisíc barev černého sezamu / uvidět svět
Článek - 24. Leden, 2014

Zážitková pedagogika jako umění
Článek - 15. Srpen, 2011

Tribo: tvořivost v každodennosti
Článek - 4. Srpen, 2012

sobě samému a svému místu v celku světa. Přičemž toto nové porozumění je významné právě tím, že již neredukuje člověka pouze na tělo, jeho potřeby a rozkoše, ale představuje ho jako vtělenou duši, která je čímsi nesmírně vzácným, protože je nesmrtelná a má cosi společného s bohy. Ve svém výstupu z jeskyně tak filosof překračuje tento svět k tomu, co je skryté, co mu však dává smysl a co se nejvíce zrcadlí v kráse. Úkolem filosofa je však vrátit se do pološera zatuchlé jeskyně a pečovat o druhé duše i o to, co je neoduševnělé a přivádět to vše ke světlu, a tak zpětně prosvětlovat samotnou jeskyni.

V řeči zážitkové pedagogiky bychom snad řekli, že jde o to vytvářet prostor a situaci pro zkušenost svobody a odpovědnosti. V té se ukazuje, že člověk člověkem není jaksí samozřejmě, ale že se jím teprve stává a že na tuto svou bytostnou možnost může velmi snadno zapomenout a resignovat. Co je však to, co dělá člověka člověkem? To, co dělá člověkem právě jeho, to, co za něj nemůže převzít nikdo jiný. Úkolem člověka je tedy život jakožto odpověď na oslovení, úkoly a nároky, které na něj klade každodennost, život s druhými, jeho vlastní nadání a jedinečnost. Člověka dělá člověkem dialog. Místo dialogu bychom snad mohli říct láska. Poctivý, autentický dialog a otevřenost k druhému - ať už je tím druhým člověk, umělecké dílo, krajina nebo jakési tajemství, které to všechno překračuje a zároveň se v tom zračí.

V. Čas posvátný

Čas výchovy zná konečně i člověk náboženský jako čas svátků, které rytmizují, prosvětlují běžný čas a jsou časem výstupu z běžného času. Na místo rozprav o bytí se však svátky živí příběhy. Třeba taková neděle nebo šabat: „Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočinku Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách.“ Co to znamená? Šest dní pracuj jako pracoval Bůh, když tvaroval svět a tvořil člověka. Poslední den týdne však je dnem odpočinku a připomenutím toho, že svět je právě stvořením, jehož Stvořitel sám tento den spočinul a obdivoval krásu světa a člověka. K tomu se mezi Židy vypráví závažná legenda: až jednou v sobotu všichni židé vysvětlí šabat opravdu náležitě, země se rázem stane opět božskou zahradou. Tak je neděle připomínkou pravdy, lásky a života, pro které má smysl i zemřít.

Posvátný čas zakládá čas profánní, čas běžný. Podobně čas výchovy, čas volna, zakládá a orientuje čas zaneprázdněnosti. A takový je i čas kursu, soustředěnější, plnější a autentičtější. Není to čas uplývání nebo čekání, ale čas přítomnosti. Jako když se po týdnu posadíme s čajem na verandu chalupy, pozorujeme svět a občas máme dokonce chuť ho pochválit - jako když se v Bibli říká: „A viděl Bůh, že je to dobré“. Na kursu jsme tady a teď a v bdělosti a otevřenosti najednou objevujeme sebe a svět jinak. Vše se ukazuje hlubší, intenzivnější a krásnější a svádí nás k sobě. A my máme „čas“ a především touhu svou pozornost cele odevzdat. Je to opět ta krása, která zářila nad jeskyní, která nyní tajemně zakládá smysl lidského života. Je to ona krása dětství, onoho bezčasí, které prosvítá fragmenty vzpomínky, kdy louže, oheň a stará vyprávění byly středem světa. Proto, jestli je život někdy neutuchající touhou po návratu do dětství, je to touha estetická, která teprve skutečný život umožňuje a dává mu život.

VI. Čas věčný

Podobně si původní národy, jejichž čas je cyklický a v souvztahu se střídáním ročních dob, tedy cyklem růstu, umírání, smrti a opětovného rození, vyprávějí o svátcích příběhy o stvoření světa, o upadnutí člověka do práce a o budoucí obnově světa v jeho původní

Články Vydání Autoři

kráse. Cyklický čas miluje počátky a návrat k nim, protože tam je život a plnost bytí. Jakýmsi ozvukem této představy, která se zračí i v čase dětství, jsou v prostoru chalupy. Ona zaprášená muzea rodinné historie, kde zapomenutý a ztracený čas se stává znovu objeveným. Péče o chalupu, má-li zůstat místem, které život obdařuje smyslem, spočívá v péči o počátek a o návrat k němu. Vše by zkrátka mělo zůstat tak, jak je, oplísané, ošoupané, archaické a plné vzpomínek. Cyklický svět je založen ve věčném pohybu, který zakládá věčné střídání, věčný rytmus života a smrti. A jako holý strom na jaře rozkvétá, má člověk smrti navzdory podíl na nesmrtelnosti a věčnosti. Tak jako i u filosofů i zde jde o obrácení, o nové porozumění naší situaci ve světě. Vstoupíme-li do příběhu o počátcích, ukáže se onen nepříjemný čas práce jako něco, co má smysl, jako něco, co máme proměňovat, posvěcovat a přivádět k budoucí čistotě. Zjevuje se nám svět kdysi obydlený našimi předky a stvořený pro naše děti. A k tomu nám svátky skrze setkání s tím, co tento čas překračuje, dávají sílu a zároveň odpovědi na zcela základní otázky: „Odkud přicházíme? Kam jdeme? A komu se budeme zodpovídat?“ Odpovědi, které jsou výzvou k péči o druhé i o svět. K péči prožívané v určitém svobodném nadhledu, který nám dává jasné slunce nad jeskyní nebo příběhy o počátcích světa, když nám dávají prožít naději, že tento čas není všechno. I to snad v nejasném tušení prosvítá časem kursu, kdy se nám slovo věčnost vtírá jako jediné možné pro uchování paměti na některé chvíle, aniž bychom mu pořádně rozuměli. A jako kdyby ukazovalo, že je tu něco úplně jiného, na čem záleží, něco, co je věčné, vždy přítomné a přece skryté, co nám dává dýchat.

© Copyright 2010-2015 Gymnasion, o.p.s.

Vydavatel: Gymnasion, o.p.s., V Kukle 336/3, 779 00 Olomouc 9; IČ: 28585861

Šéfredaktor: Ivo Jirásek, kontakt: sefredaktor@gymnasion.info.

Grafický design: Vladimír Halada; Autorská práva vykonává vydavatel. Jakékoliv užití částí nebo celku díla, zejména rozmnožování a šíření jakýmkoli způsobem, mechanickým nebo elektronickým je možné jen se souhlasem vydavatele. Za obsah jednotlivých příspěvků odpovídají jejich autoři.

Tištěný Gymnasion: Pro více informací nebo v případě problémů s objednávkou kontaktujte:

Služba druhým jako efektivní nástroj rozvoje osobnosti

in **Metodika**

Psychoterapeutická péče v podmínkách Dětského domova se školou Těrlicko vychází ze tří terapeutických směrů. Jedná se o kombinaci KBT (kognitivně behaviorální terapie), PBPS (Pesso Boyden psychomotorická psychoterapie) a logoterapie. Péče dále vychází z analýzy dokumentace, průběžných rozhovorů s chlapci (dále jen dětmi) a pozorování jejich projevů chování. Cílem terapeutické práce je umožnit dítěti „doplnit/dosytit“ na vyšší úroveň jeho základní potřeby (potřeba bezpečí, potřeba limitů, potřeba místa, potřeba péče, potřeba podpory, potřeba otevřené budoucnosti), které byly z nějakého důvodu nenaplněny v primární rodině a přivedly dítě do ústavní nebo ochranné výchovy. Toto doplnění/dosycení se děje v situacích, kdy dítě pomáhá druhému člověku a dospělá osoba ho jen doprovází. Zejména se jedná o pomoc seniorům, lidem s těžkým tělesným postižením a dětem a dospívajícím s poruchou autistického spektra a jejich rodinám.

Dítě v těchto situacích zažívá něco, čeho se mu v životě nedostávalo. Zažívá konkrétní ocenění za pomoc, kterou dává potřebným lidem. Konkrétní lidé dítěti poděkují! Zažívá úspěch, začíná si vážit sama sebe, umí se ocenit. Dítě nezažívá frustraci, přestává se nenávidět. Má radost, více se směje. Lépe se soustředí, je klidnější. Dítě říká dospělé osobě „Má to cenit!“. Najednou zjišťuje, že není kolem něho prázdno, pusto, ale je zde smysl, cíl, budoucnost.

Dítě pozná, že chyba je zcela přirozený projev člověka, z kterého se lze poučit a otevřít tak pro sebe konkrétnější budoucnost. Chyba se nezveličuje, ale slouží dítěti k jeho rozvoji. Dítě doprovázíme v hledání řešení. Čekáme na jeho názory, nápady, projev chování. Mnohdy například stačí, když dospělá osoba vysvětlí dítěti jen jednu část chybného vzorce chování a dítě samo provede korekci nejen ve zmíněném vzorci, ale mnohdy i v navazujících. Dospělá osoba má tak prostor pro ocenění dítěte za změnu a snahu a umožní tak dítěti „vyrůst“.

V interakcích pomoci druhému člověku si dítě ověřuje svoji lidskou hodnotu. Nabízí své JÁ, chce a touží být platným partnerem. Chce být tím partnerem, kterým nemohl být z nějakého důvodu ve své rodině, škole.

Je mi líto, že toto děti zažívají až v našem zařízení. Tedy v zařízení institucionální péče, kde již je soudem nařízená ústavní výchova.

O autorovi

Přemysl Mikoláš

Psycholog zaměřen na pomoc dětem a dětskou psychologii. kromě jiného také psycholog dětského domova se školou pro chlapce s poruchami chování a s nařízenou ústavní výchovou v Těrlicku.

Autorovy nejpopulárnější příspěvky

Služba druhým jako efektivní nástroj rozvoje osobnosti

Článek - 2. Duben, 2012

Na hruškách nebe

in Recenze

První večer po obdržení této knížky mě napadlo:

Už dlouho jsem si nepořídil sbírku básní

- tak zhasni

Nu, ano - nejsem básník... Škoda také, že jsem při studiu českého jazyka a literatury nebyl vášnivějším studentem. Mohl jsem se teď podělit alespoň o odbornou analýzu versologického charakteru, mohl jsem upozornit na verše, rýmy, metra, prozódii... Nejsem toho schopen a mohu tak upozornit na sbírku veršů, kterou publikoval náš gymnasionální přítel, pouze dojmem laickým, prožitkovým.

Michal je poetický člověk. Ve své grafice, ve svých fotografiích, ve svých slovech, ve svém životě. A navíc, do svých slov vkládá moudrost, vyjádřenou neotřele a přitažlivě. Přečtete si třeba pár odstavců [Kolikrát je člověk](#), zvýznamňující tři chvíle, kdy se stáváme tajemstvími. Už jste tukli na stránky Hradišťanu? Hezké, že? Moudrostní zamyšlení nad lidskou existencí je přesně tím, co mám na Michalovi rád: hluboké ideje, přesné vyjádření, neotřelý souřčenství slov, odvěká lidská pravda, bohatá úroda vyrůstající až z kořenů.

Jeho slova v řeči vázané však vnímám trochu jinak: je to zkratka, záblesk, síla.

Neotřelost je tam taky, slova stojí vedle sebe tak, jak bych je já poskládal nedokázal, ale útržky prožitků (předpokládám alespoň, že se v těchto básních zračí nějaký empirický podklad - i když jsem se autora nezeptal) jsou pro neobeznámeného čtenáře podány popisem, který spíše otevírá než uzavírá. Který neposkytuje odpovědi či vysvětlení (jako třeba jeho věty o výše zmíněném přiblížení zásadních okamžiků lidského života), ale klade otázky. Verše navozují pocity, které bych potřeboval ještě dovyjasnit, dořici, zůstává toho prázdného pro můj vkus trochu moc. Jako třeba hned v úvodní básni **Za ničím**:

je smutek v kraji

smutek za ničím

co by se dalo ochočit

a bez něj

byl by po naději

na plástech noci

hořký med

To je významů! Co všechno ono "nic", za nímž se směje, vyjevuje! Ale tak nějak nezřetelně, tajemně či tajuplně. (Nebo jinde stejná nejasnost: *a k čemu je blízko / vědět tak přesně k čemu*; nejasnost je patrná i ve vlastních dojmech: *rozkročený jak námořník / nevím za kterou touhou / se mám vydat*) V kontrastu k takovým polyvýznamovým dojmům se však můžeme setkat i se zcela zřetelnými postřehy, kdy se však konkrétní vizuální vjem nenásilně promění opět v zobecňující symboliku. Třeba v úryvku z básně **Vlaštovka**:

Kristus z litiny

rezavěl v božích mukách

stála tam dálka

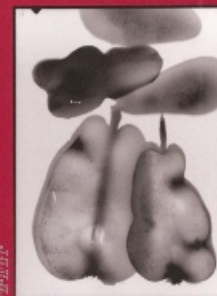
divně rozesmátá

od hřebu k hřebu

jak od mého k tvému

Nejvíce mě oslovují obraty propojující fenomény odlišných bytností (kruciš, jak bych to

■ Michal Stránský

NA HRUŠKÁCH NEBE ■

Na hruškách nebe

Michal Stránský

Zlín: Kniha Zlín, 2011, 135 stran

rozměry: 14x16 cm

ISBN 978-80-87497-33-3

www.knihazlin.cz

134 Kč (doporučená cena 149 Kč)

O autorovi

Ivo Jirásek

Profesor Univerzity Palackého přednášející na Fakultě tělesné kultury UP. Po dvě desetiletí byl instruktorem Prázdninové školy Lipnice, patnáct let působil jako lektor Outward Bound - Česká cesta, s.r.o., stál u zrodu a

profilaci časopisu Gymnasion, spoluzakladatel o.p.s. Gymnasion

Autorovy nejpopulárnější příspěvky

Čas volnosti – čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase

Článek - 8. Červen, 2014

Mýtus Věčného Žida (Legendy o Ahasverovi)

Články Vydání Autoři

řekl jinak? třeba spojující viděné a slyšené do jednoho celku); dobrou ukázkou může být kousek hned vedlejšího kousku **Nad Moravou:**

pod stromy klid / zralý a netrhaný. Nikdy jsem totiž nezkoušel trhat klid (na další stránce pro změnu klid voní), neslyšel jsem dýchat svět nebo úpěnlivě zpívat ryby, neměl jsem k večeru dlaně plné ocásků důvěřivých ještěrek, nikdy jsem si nevšiml, že by mohly být básně nohaté, neotřel jsem se o vzlyk dívčí krásy, ani jsem neslyšel na šíji chloupky růst. Ta sensitivní vytříbenost smyslů je podivuhodná... Je to všechno takové poklidné, uvolněné, tiché. Žádný kravál, řev a rychlost současnosti - času je zde dostatek, přírodniny všude nablízku - nebe, louka, potok, pole, stromy, ptáci, psi, krajina, hory a údolí i hvězdy. Je tu Choceň, Bezprávi, Ústí, Třebová i Brno, Morava, Sudety, Francie i Itálie. Roky 1990, 2006, 2008 - a jistě i jiné, ne tak podstatné pro zachování okamžiku tvorby. A k tomu smutek, tajemství, dálka, samota, stýskání, mlčení, vůně, rozpaky i láska. Všechna roční období, všechny části dne i noci, veškerá touha, něha i ostych. I to svlékání je takové cudné. Ale hlavně je tu hledání, pochybnosti o věděni, tíha slov a myšlenek; hledání naděje a smyslu, krásy, pravdy a dobra světa.

v hlavě se honí myšlenky

jak klubko rozjívěných dětí

dokud to nejmenší

temenem nenarazí do stolu

Je to poezie, která vyzývá k rozhovoru. Na položenou otázku dohledat odpověď, k zadumání přidat vlastní názor, k pochybnostem připojit vlastní hledání. Přestože jsme si s autorem už dlouho nedokázali nalézt chvíli pro takové povídání, veliké díky alespoň za takto zprostředkovaný rozhovor...

Članek - 24. Leden, 2014

Svoboda

Članek - 8. Červenec, 2010

Neúspěch

Članek - 25. Květen, 2010

Skautské století

Članek - 24. Leden, 2012

© Copyright 2010-2015 Gymnasion, o.p.s.

Vydavatel: Gymnasion, o.p.s., V Kukle 336/3, 779 00 Olomouc 9; IČ: 28585861

Šéfredaktor: Ivo Jirásek, kontakt: sefredaktor@gymnasion.info.

Grafický design: Vladimír Halada; Autorská práva vykonává vydavatel. Jakékoliv užití částí nebo celku díla, zejména rozmnožování a šíření jakýmkoli způsobem, mechanickým nebo elektronickým je možné jen se souhlasem vydavatele. Za obsah jednotlivých příspěvků odpovídají jejich autoři.

Tištěný Gymnasion: Pro více informací nebo v případě problémů s objednávkou kontaktujte:

Vávrová Soňa - Doprovázení v pomáhajících profesích

in [Recenze](#)

"Žádná rozhodnutí v životě nejsou špatná, neboť nás vždy posouvají na naší životní dráze o kus dál."

Pomáhat je lidské a asi většina lidských bytostí touží po tom být prospěšná a užitečná druhým lidem. Pomáhající profese jsou specifické právě tím, že by je měli vykonávat lidé, kteří jsou společenská, rádi pobývají s druhými a také jsou ochotni podporovat druhé.

Kniha se zabývá 4 tématy: životními cykly a životní dráhou (především faktory, které determinují životní dráhu, socializaci jako spojnici mezi generacemi, vlivem společenských skupin a institucí na přebírání sociálních rolí ap.) doprovázením a jeho významem v životě člověka (sociálním doprovázením, virtuálním doprovázením ap.), sociálněinteligentním doprovázením v pomáhajících profesích (sociální inteligencí nebo konceptem sociálně inteligentního doprovázení v pomáhajících profesích) a také tématem metadoprovázení pracovníků pomáhajících profesí (supervizí jako podporou pracovníků v profesionálním doprovázení, sebereflexí a interpretací sociální situace a také autoregulaci chování).

Jedinec pro udržení svého zdraví potřebuje mimo jiné optimální mezilidské vztahy, které spoluutváří prostřednictvím svých sociálních dovedností. V rámci potřeby doprovázení druhého jde o rozhodnutí, u kterého předem nevíme, co nám přinese. Přitom žádná rozhodnutí nejsou špatná, neboť nás vždy posouvají na naší životní dráze o kus dál. Pokud se rozhodneme a změnu učiníme, jde o nezvratný stav. To vyžaduje odvahu být sám sebou – zralý člověk se přijímá takový, jaký je. To mu dává sílu měnit věci kolem sebe. Znalost vlastní motivace k pomáhání druhým lidem usnadňuje schopnost dávat se upřímně a autenticky.

Předkládaná kniha rozděluje doprovázení na laické a profesionální. S laickým doprovázením se v průběhu svého života setkáváme automaticky, když například pomáháme našim příbuzným v rámci širší rodiny nebo v rámci přátelských vazeb a vztahů.

Koncept sociálně inteligentního doprovázení staví na praktickém užívání osvojených a rozvíjených sociálních kompetencí při každodenních činnostech vykonávaných pro doprovázené.

Soňa Vávrová uvádí v knize Leirmanovo rozlišení 4 kultur ve vzdělávání: kulturu expertů, kulturu inženýrů, kulturu proroků a kulturu komunikátorů.

Cílem první kultury je vychovávat racionálně uvažující odborníky, kultura inženýrů si klade za cíl praktické využití získaných poznatků a jejich účinnost. V kultuře proroků je učitel v roli duchovního vůdce, který posluchačům předává poznání. Cílem kultury mediátorů je předcházet konfliktům, výchova ke schopnosti aktivního a plnohodnotného a rovnocenného spoluzití všech aktérů každodenního života. Za nejvyšší hodnotu je v tomto typu vzdělávání považována schopnost empatie, vcítění se do druhých lidí a jejich problémů. Tento typ vzdělávání přispívá ke zdokonalování dovedností, které umožňují lidem řešit problémy v rámci dialogu s druhými.

V knize mne zaujalo také tvrzení Kellera a Tvrdého, kteří popisují, že s tím, jak se vzdělávání stává stále přístupnějším pro širší vrstvy, opouští se jistá nepraktičnost a samoučelnost vzdělávání kultury expertů a proroků a na jejich místo nastupuje kultura

Doprovázení v pomáhajících profesích
Soňa Vávrová

Vyd. 1., Praha: Portál, 2012, 160 stran
ISBN 978-80-262-0087-1

www.portal.cz

doporučená cena 269,- Kč

O autorovi

Miroslava Jirásková
zabývá se výukou sociálních předmětů (sociální politika, sociální práce aj.) v pedagogickém diskursu a možnostmi transraciálních přístupů (např. metoda systemických konstelací) v

osobnostním růstu

Autorovy nejpůvodnější příspěvky

Rodinné táboření jako dar vztahů

Článek - 22. Březen, 2010

Otázky o životě

Článek - 8. Červen, 2014

Batoň

Článek - 26. Květen, 2010

Úvodem k rubrice teorie

Článek - 22. Leden, 2014

Dušiobčerstvující rozhovor s Jiřím Růžičkou

Článek - 29. Prosinec, 2014

Články Vydání Autoři

inženýrů a mnohem praktičtější kultura mediátorů.

Především umění komunikovat s lidmi, sdílet společně s nimi jejich každodenní radosti i strasti, poskytovat podporu a pomoc založenou na pochopení jejich životní situace, je další z klíčových kompetencí pracovníků pomáhajících profesí. Autorka cituje také Vybíralovo desatero principů sociálně inteligentní komunikace – přistupovat zdravě k sobě i druhým lidem – já jsem OK, ty jsi OK; chovat se k druhým vstřícně, a to s pochopením a empatií, avšak zůstávat „čitelný“ a zásadový; být naladěný na kooperaci a nebyť rivalem vůči kolegům a doprovázeným; umět pozorně naslouchat druhým a rozhodovat se až na základě úplných informací; nereagovat impulzivně a zkratkovitě, raději si tvrzení promyslet a zvážit; umět zvládat svou špatnou náladu a nepřenášet ji na druhé; nalézat kompromisy, neprosazovat výhradně svoji vlastní pravdu, hledat konsenzus; být vřící k názorům druhých; být schopen řídit směr komunikace, ale také mlčet a nechat se řídit; umět říci oprávněnou kritiku vhodným způsobem a na vhodném místě tak, aby nesnižovala hodnotu druhých lidí, umět kritiku přijímat; nemanipulovat s druhými lidmi, neříkat záměrné polopravdy a nepravdy, nezamlčovat podstatné informace; být přirozený a optimistický, vidět na lidech a věcech spíše jejich pozitivní vlastnosti, nepředvídat katastrofické scénáře, ale na možné negativní dopady upozorňovat vhodným způsobem.

Část kapitoly je věnována také tzv. „virtuálnímu doprovázení“, který může doplňovat, popřípadě nahrazovat skutečné interpersonální kontakty. Výhodou takového sdílení je pak rychlost získávaných informací, život ve virtuální komunitě, možnost zůstat v daném fyzickém prostoru, kvantita informací a v neposlední řadě také naše svoboda, pokud se rozhodneme ukončit kontakt s druhými, tedy to, že je možné kdykoliv počítač vypnout, pokud člověk nemá potřebu další komunikace. To nám umožňuje, že není potřeba řešit žádné vypjaté situace nebo konflikty, člověk nemusí přistupovat na žádné kompromisy a dohody. To ve skutečných interpersonálních vztazích není možné. U těchto vztahů však kvantita získává výpovědní hodnotu (počet přidaných přátel) na rozdíl od neuchopitelné kvality; také náš přirozený životní cyklus, tak jak ho znali naši předkové, ztrácí na významu, protože komunikace se často předsouvá do nočních hodin a stírá se rozdíl mezi dnem a nocí.

Z toho vyplývá, že jedinec pro udržení svého zdraví potřebuje mezilidské vztahy, které mu poskytují sociální oporu v době, kdy není ve své síle a potřebujeme pomoc, pochopení, pocit sdílení se s druhými lidmi a tím pak zažití hlubokého a autentického bezpečí. V globálnějším pojetí pak můžeme hovořit o schopnosti člověka být šťastný a umět šťastnými učinit i druhé. Znamená to pěstovat kontakt a komunikaci s ostatními lidmi, převzít zodpovědnost ve společnosti a pracovat pro ni. Je to i schopnost odpočívat a prožívat život v jeho kráse.

Doprovázení je jedna z možností, jak se projevovat jako bytost cítící, mimo jiné i v profesi, kde je člověk v kontaktu s mnoha lidmi, a přesto se může chovat lidsky. Se vším hezkým, co dokážeme vytvořit a předávat druhým, a také s našimi chybami, které k nám patří, protože nejsme stroje.

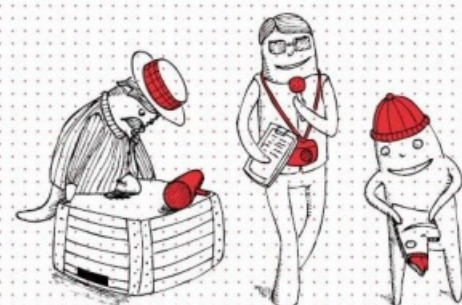
Globální rozvojové vzdělávání trochu jinak – outdoorové a zážitkové hry

in Recenze

Při realizaci výukových programů na školách nás začali pedagogové oslovovat, zda nemůžeme zajistit nějaký tematický blok (nejčastěji na téma globální problémy a svět okolo nás) na adaptačních kurzech pro žáky prvních ročníků středních škol. Brali jsme tento požadavek jako výzvu a připravili tematické výukové bloky. Jenže při přípravě a realizaci jsme trochu „narazili“ na problém aktivit používaných pro GRV. Ty, které při programu ve třídě fungovaly výborně, tak tady fungovaly o poznání hůře. Problém se objevil v tom, že žáci nechtěli sedět a pracovat (sice s využitím inovativních pedagogických metod) ve společenské místnosti popř. v jídelně, chtěli být venku. Některé aktivity sice bylo možné zrealizovat venku, ale nebyly to venkovní „běhačky“, stejně se pracovalo s papírem a tužkou...

Cítili jsme tedy potřebu vytvořit aktivity, které budou „zážitkově běhací“ a zároveň se budou věnovat tématům GRV. Během roku 2010 a 2011 tak vznikala příručka Globální rozvojové vzdělávání trochu jinak – outdoorové a zážitkové hry. Příručka je členěna do 14 kapitol, po Slovu úvodem následuje 12 kapitol/her a Literatura a zdroje. Každá hra se věnuje jinému tématu, škála témat je opravdu široká od africké pohádky přes migraci po humanitární katastrofu.

Pokud se zážitkovce věnujete nějaký ten čas, určitě zjistíte, že některé metody a postupy, kterou jsou v publikaci použité, znáte. Naším cílem bylo právě vzít již fungující metody a postupy, dosadit k nim „naše“ témata a upravit tak, aby byly hry vhodné pro cílovou skupinu žáků na střední škole. Sice jsou hlavní cílová skupina středoškoláci, ale při troše šikovnosti se dají hry upravit a hrát je s mladšími žáky anebo naopak i se starší cílovou skupinou. Každá hra obsahuje hlavní technické parametry (věková kategorie, počet hráčů, počet instruktorů, fyzická a psychická zátěž, prostředí, čas na hru a čas na přípravu, denní doba a roční období), které pomáhají v orientaci publikací a také v tom, jakou hru si vybrat. Po parametrech následuje seznam materiálů pro realizaci hry, informace o tom, kam do výuky hru zařadit (předmět, průřezové téma) očekávané výstupy, charakteristika hry. Samotné zadání je rozděleno do tří částí: motivace, realizace a review. Součástí každé hry jsou také metodické poznámky a infoboxy sloužící instruktorům jako základní zdroj tematických informací. Pracovní podklady pro hráče jsou buď součástí tištěné kapitoly, nebo jsou v elektronické podobě na přiloženém CD.

Globální rozvojové vzdělávání trochu jinak – outdoorové a zážitkové hry

Příručka pro pedagogy středních škol

Kateřina Štěpničková, Kristýna Tillová (eds.)

Olomouc: Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, o.p.s., 2011, 128 stran

Rozměry: 21,5x15,5 cm

ISBN 978-80-260-0229-1

www.arpok.cz (grv@arpok.cz)

250 Kč

O autorovi

Lenka Dudková

Lenka vystudovala Mezinárodní rozvojová studia na Přírodovědecké fakultě UP a Veřejnou správu a regionální rozvoj na České zemědělské univerzitě.

Autorovy nejpopulárnější příspěvky

Globální rozvojové vzdělávání, multikulturní výchova a zážitková pedagogika

Článek - 29. Březen, 2012

Globální rozvojové vzdělávání trochu jinak – outdoorové a zážitkové hry

Článek - 29. Březen, 2012

© Copyright 2010-2015 Gymnasion, o.p.s.

Vydavatel: Gymnasion, o.p.s., V Kukle 336/3, 779 00 Olomouc 9; IČ: 28585861

Šéfredaktor: Ivo Jirásek, kontakt: sefredaktor@gymnasion.info.

Grafický design: Vladimír Halada; Autorská práva vykonává vydavatel. Jakékoliv užití částí nebo celku díla, zejména rozmnožování a šíření jakýmkoli způsobem, mechanickým nebo elektronickým je možné jen se souhlasem vydavatele. Za obsah jednotlivých příspěvků odpovídají jejich autoři.

Tištěný Gymnasion: Pro více informací nebo v případě problémů s objednávkou kontaktujte:

ZážitkomPREvýchovu

in [Můj pohled](#)

Zopár slov o dobrovoľníctve...

Deti, chlapci z liečebno-výchovného sanatória (LVS). Tvrdý režim. Bodovací systém. Voľný čas v podobe pozerania televízora a dlhých hodín ping-pongu. Komunita. Jedna izba a chladné vzťahy.

Aj toto sú asociácie, ktoré sa môžu spájať s pobytom v liečebno-výchovnom sanatóriu pre deti. Sú chápané skôr negatívne a aj keď to tak byť nemusí, mnoho detí sa na prostredie LVS-ky pozerá práve takýmito očami. „Som tu za vymýšľanie.“, sverne tvrdia chlapci a nechápu prečo sú odvelení sem, mimo „normálne“ školy, mimo svojich rodín. LVS-ky ako štátne zariadenia pracujú s obmedzeným rozpočtom, obmedzenými silami. Zamestnanci ťahajú denné a nočné služby a zriedka im ostáva energia a čas aby sa mohli naplno venovať aj rozvoju detí v ich voľnom čase.

Do tohto prostredia vstupujeme my. Dvaja lektori Štúdia zážitku, ktorý sa v spolupráci s vedením LVSky a liečebnou pedagogičkou so srdcom na správnom mieste, rozhodli pracovať so skupinou chlapcov. Dobrovoľnícky, LVSKa nás zaplatiť nemôže.

Dobrovoľníctvo akoby slávalo na Slovensku boom. Poznáme ich veľa. Dobrovoľníkov, ktorí robia to, čo chápajú ako dobrú vec. Nie pre peniaze, nie pre slávu ale pre pocit zmysluplnosti. Jednoducho venovať sa niečomu, v čom vidno vyšší zámer. Na jednom sídlisku, kde pracujem ako terénna sociálna pracovníčka, sa ma deti neustále pýtajú: „To akože robíš zadara? To ako prečo?“. Vymieňajú si posmešné pohľady, pretože oni by nerobili len tak. Prachy sú to prečo pracuješ a nie naopak. Rozumiem im. V ich svete sa dobrovoľníctvo nenosí. Všetko má svoju cenu.

Prečo teda pracujeme zadara? Čo to je za motiváciu, keď po normálnej práci odkráčame do ďalšej práce?

Nemám odpoveď. Asi platí, že každý z nás si nachádza niečo svoje, čo ho v tejto práci naplňuje. Doplníte si čo chcete...

Zopár slov o deťoch v Liečebno-výchovnom sanatóriu...

Klientelu LVS tvoria deti so syndrómom ADHD čiže poruchami pozornosti a impulzivity, so špecifickými poruchami správania a špecifickými poruchami učenia, sociálne, etnicky znevýhodnené deti, zanedbávané deti, deti z rozpadnutých alebo rozpadávajúcich sa rodín, tiež deti rodičov so závislosťami i deti z detských domovov.

Nosným pilierom výchovno-liečebnej starostlivosti v LVS je režimový systém, založený na pravidelnosti, systematičnosti, zohľadňujúci špecifiká a potreby umiestnených detí. Celkový režimový systém sanatória zodpovedá kritériám komunitného systému. Základom prevýchovy v zariadení je bodovací systém. Je efektívny, ale v súčasnosti má svoje limity. Zamestnanci vnímajú nedostatočné znútornenie a osvojenie si hodnôt zo strany detí. Zmena správania sa u nich stáva naučenou a fungujúcou v rámci zariadenia, ale nemusí mať dlhodobý efekt po návrate do pôvodného prostredia. LVS záleží na tom, aby deti opúšťali zariadenie s vybudovaným vlastným hodnotovým systémom, schopnosťou samostatného rozhodovania a prijímania zodpovednosti. V rámci LVS však nie je dostatok kapacity zo strany odborníkov zameriavať sa aj na túto oblasť. Riešenie vidíme v zapojení dobrovoľníkov špecializovaných na prácu so skupinou.

O autorovi

Janka Šimončíková

Psychologička, konzultantka, sociálna pracovníčka.

Jedného dňa objavila čaro zážitkovej pedagogiky a odvtedy láska trvá. Je inštruktorkou Štúdia zážitku Outward Bound Slovensko.

Autorovy najpopulárnejší príspevky

[ZážitkomPREvýchovu](#)

Članek - 2. Duben, 2012

Zopár slov o našich cieľoch...

Cieľom dlhodobých pravidelných aktivít je:

- Naučiť deti vzájomne sa rešpektovať, aby začali viac veriť v svoj vlastný potenciál.
- Pozitívne posilniť spoluprácu vo výchovnej skupine. Vybudovať dôveru k ostatným.
- Prebudiť u detí preberanie zodpovednosti za svoje vlastné rozhodnutia a následné konanie.
- Posilniť schopnosť sebareflexie.
- viesť detí k vybudovaniu vhodného hodnotového systému, ktorý sa udrží ako súčasť osobnosti aj po návratu domov.

Vytvorením príležitostí pre lepšie sebaspoznanie a prehĺbenie vzťahov s kamarátmi a dôležitými dospelými, by sme radi docielili:

- Zníženie výskytu antisociálneho a kriminálneho správania.
- Zlepšenie spolupráce vo výchovnej skupine. Vzájomná pozitívna podpora zmien správania.
- Rodičia tiež začnú pozitívnejšie vnímať fungovanie svojho dieťaťa v škole a ich celkové myslenie o dieťati nadobudne optimistickejší charakter.
- Efektívnejšie zvnútorňovanie spoločensky platných pravidiel u detí a eliminácia konfliktných situácií vo výchovnej skupine aj s dôležitými dospelými.

Mať ciele je síce vec pekná, ale bez postupných krokov k ich naplneniu, sú to iba prázdne slová. Našimi schodíkmi sú stretnutia s chlapcami. Raz za týždeň, štyrikrát do mesiaca. Každý týždeň počas 10 mesiacov sa budeme na hodinu a pol stretávať s chlapcami LVS-ky. Metódou zážitkovej pedagogiky kladieme dôraz na sebaopoznávanie a tímové aktivity. Tieto dve témy sme identifikovali ako najpodstatnejšie pri rozvoji osobnosti a vzťahov s rovesníkmi rovnako ako s dospelými.

Tento „experiment“ by sa v budúcnosti mal preklopiť do väčšieho projektu s názvom ZážitkomPREvýchovu. V spolupráci s organizáciou Pressley Ridge (viac predstavenie organizácie v minulom čísle Gymnasionu; pozn. editora) má Štúdio zážitku v pláne preškoliť 12 lektorov zážitkovej pedagogiky v oblasti práce s problémovou mládežou, aby boli schopní sa počas 10 mesiacov stretávať so skupinami detských klientov a cielene s nimi pracovať.

Pressley Ridge je organizácia orientujúca sa na zlepšovanie života detí priamou cestou a nepriamo aj cez školenia pracovníkov s deťmi a mládežou. Lektori z Pressley Ridge vyškolia vychovávateľov a dobrovoľníkov v účinných intervenčných a prevenčných metódach na zvládanie krízových situácií a v metódach zážitkovej pedagogiky pri práci so skupinou. Naučia ako aplikovať techniky na upokojenie napätých stavov a efektívne zvládať náročné situácie. Rovnako ako rozšíriť vedomosti a praktické zručnosti v oblasti skupinovej dynamiky, aby vedome využívali vplyv rovesníckej skupiny v prospech prevýchovy.

Pilotné stretnutia, ktorých cieľom je nastaviť akýsi flexibilný rámec podobných aktivít, už bežia. Stretávame sa spolu s chlapcami a učíme sa spolu vychádzať, rozprávať sa, dohodnúť sa, pochváliť sa navzájom ale aj samých seba. Snažíme sa hľadať spoločnú cestu, čo ide niekedy ťažko, ale za odmenu si odnášame úplne obyčajnú radosť.

Jana Šimončíková

V spolupráci s Barborou Hricovou a Gergelym Lovászom

Přístup pedagoga jako základní kámen služby dítěti

in [Můj pohled](#)

Začali jsme před devíti lety naprosto nenápadně. V dětském domově se školou (zařízení pro chlapce s poruchami chování a s nařízenou ústavní výchovou) jsme se pokusili vystoupit z jednotvárnosti let minulých. Něco změnit v přístupu k reedukačnímu procesu. Vlastně...zpočátku to snad nebyl ani záměr někam klienty posunout. Byla tu chuť, něco si s nimi zahrát. Už si nevzpomínám, jaká byla první hra, ale zřejmě zabrala...

Pravda, ani pro kluky to nebyl lehký začátek. Nechuť zkoušet něco nového, něco jiného než fotbal. Chyběla dostatečná motivace. Slýchali jsme: „Proč bych to měl hrát? Co za to? To dělat nebudu, to je blbost.“ apod. Nicméně šli jsme do toho. A kluci neměli na vybranou. Možná, že samotná volba hry prolomila nedůvěru k novinkám. Možná to bylo ono zmiňované vystoupení z nudy, ale já jsem přesvědčen, že to byla vysoká angažovanost dospělých. Sdílení s velkým „S“. Jsem přesvědčen, že přístup: „tu máš kohouta, hrej si“, nefunguje. Řídit (nedejbože vychovávat) děti na dálku (ze sborovny, od hrnku s káfičkem) dost dobře nejde. A tím spíše ty naše s poruchami chování. Nezáleží ani tak na tom, co s dětmi hrajeme, ale **jak**. Je důležité hrát si s nimi. Nelze jen přihlížet. Natožpak s viditelným nezájmem v obličeji procedit skrz zuby něco ve smyslu: „tak pojďme na to, ať to máme za sebou“.

Děti se rády poměřují (soupeří) s dospělými, se svými vzory. Ale s kým se doma poměřit, když „táta pije a máma o mě nejeví zájem“? Pro koho se mám dělat lepším? Před kým se předvádět co umím? Komu se pochlubit jak dobrý jsem v tom či onom?

A tady bych možná lehce odbočil a navázal na paní kurátorku Mikovou, se kterou byl zde na stránkách Gymnasionu veden rozhovor právě na téma zážitková pedagogika. Zážitková pedagogika má bezesporu svůj význam a výrazný efekt. Ať už se jedná o aplikaci na mládež „bezproblémovou“ nebo na ty s poruchami chování. Paní kurátorka má pravdu, že kvalitně provedená zážitková pedagogika od renomovaných agentur bude vždy poměrně drahou záležitostí. Nemluvě o omezených rozpočtech institucí pro děti s nařízenou ústavní výchovou. (poměr „cena/výkon“, a tedy jakousi návratnost takovéto investice do mladého člověka, musí zvážit každý sám na konkrétním projektu, pozn. autora) Nicméně i zde existují možnosti – viz například známý Lipnický stipendijní fond.

Lipnická škola rází myšlenku (přinejmenším jedna větev), že nám dospělým ukážou jen Cestu. Cestu, kterou se dá jít. Není to o tom, že budeme my dospělí (potažmo vychovatelé) vysílat děti pravidelně na všemožné zážitkové kurzy. Ano, samozřejmě čas od času, můžeme vyslat konkrétní dítě, na konkrétní, specifický a pro nás těžko realizovatelný, respektive zprostředkovatelný „zážitek“. Ale nemělo by to na tom stát. Je to o nás - dospělých! Snažme se trochu. Jde to. A netvrdím, že je to snadné. Někdo by mohl namítnout, že vychovatelka těsně před odchodem do důchodu už nebude někde běhat po lese, viset na skále za lano, nebo snad dokonce skákat z lomu. Ovšem toto jsou jen mýty o zážitkové pedagogice. Nikde není psáno, že hluboký zážitek musí být nutně spojen s náročným, adrenalinovým, silně fyzickým výkonem. (Každý bychom měli znát své limity a těch se držet. Do filosofické debaty o překračování limitů a hledání

O autorovi

Alois Vodák a David Horák
Vychovatelé a zážitkový pedagogovia z DDŠ Těrlícko, ktorí prácu so svojimi zverencami berú nielen vážne, ale i srdcom.

Autorovy nejpůvodnější příspěvky

Přístup pedagoga jako základní kámen služby dítěti

Článek - 2. Duben, 2012

Články Vydání Autoři

jejich hranic se zde pouštět nebudu. Snad mi čtenáři porozumí) Přesto, že jsem vyznavačem přístupu „zážitek nemusí být pozitivní, hlavně když je hluboký“, nikde se v tomto citátu nepíše o fyzické náročnosti. Nehledě na to, že na prvním místě, by vždy měla být bezpečnost! Jak fyzická, tak psychická.

Každá hra nás něco učí. V každé hře, stejně jako v životě, jsou nějaká pravidla. A pokud se ve hře posuneme dál, zpětně ji s dětmi rozebereme, ponoříme se více do hloubky, ... a budeme dbát na bezpečnost, tak můžeme prakticky každou hru povýšit na zážitkovou pedagogiku v praxi.

Nevím, jestli si někdo z tohoto článku něco vezme, ale závěrem bych chtěl vyslovit přání. Prosím všechny vychovatele a vychovatelky... pojďme si s dětmi hrát! Dejme do výchovy více ze sebe. Sdílejme s dětmi jejich zážitky. Prožívejme to s nimi. Když už jim dáme míč, postavme se třeba aspoň do branky. Nebo když se na to necítíme, tak fandíme. Když jim dáme hlinu, patlejme se v ní taky. Když jim dáme kytaru, plácejme třeba do rytmu... jde o vnitřní angažovanost.

O zážitkové pedagogice dnes na trhu najdeme spousty knih. Stačí si jen vybrat. Chtěl bych zde znova zdůraznit, že zážitková pedagogika, to nejsou jen vysoká lana a raftování na divoké vodě. Zjednodušeně řečeno, zážitková pedagogika je učení zážitkem, prožitkem. Zážitková pedagogika se může dotýkat prakticky jakékoliv lidské činnosti a naopak. Počínaje výtvarnými činnostmi přes dramatiku až po ekologii. To nejdůležitější je náš vklad. Je to o nás dospělých. Co děti naučíme, to budou předávat dál.

Hodně štěstí všem, co práci s dětmi **opravdu** chtějí dělat.
Držíme vám palce.

Bc. Alois Vodák (učitel, školní metodik prevence)
Mgr. David Horák (etoped)

© Copyright 2010-2015 Gymnasion, o.p.s.

Vydavatel: Gymnasion, o.p.s., V Kukle 336/3, 779 00 Olomouc 9; IČ: 28585861

Šéfredaktor: Ivo Jirásek, kontakt: sefredaktor@gymnasion.info.

Grafický design: Vladimír Halada; Autorská práva vykonává vydavatel. Jakékoliv užití částí nebo celku díla, zejména rozmnožování a šíření jakýmkoli způsobem, mechanickým nebo elektronickým je možné jen se souhlasem vydavatele. Za obsah jednotlivých příspěvků odpovídají jejich autoři.

Tištěný Gymnasion: Pro více informací nebo v případě problémů s objednávkou kontaktujte: